

TAMMELAN MUINAISJÄÄNNÖSTEN INVENTOINTI KESÄLLÄ 1982.

Suoritin Tammelan muinaisjäännösten inventoinnin museoviraston luvalla (22.4. 1982, No 2403) 31.5.-17.6. 1982 virkatyönä. Kanta-Hämeen Seutukaavaliitto vastasi matkakustannuksista.

Työn perustaksi keräsin museoviraston Esihist. tston top. arkistossa ja Lounais-Hämeen museossa olevat tiedot Tammelan muinaisjäännöksistä. Tietolähteenä olen käyttänyt myös J.V. Hirsjärven vv. 1882-1883 keruumatkoiltaan laatimaa Tammelan kihlakuntakertomusta, joka on julkaistu Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirjassa XVIII-1949. Lisäksi tiedoitin inventoinnista Forssan Lehdessä, vedoten ihmisiä ilmoittamaan hallussaan mahdollisesti olevat löydöt.

- Ensimmäistäkään ilmoitusta en sitä kautta saanut.

Inventointikertomus on laadittu siten, että kiinteät muinaisjäännökset on luetteloitu juoksevan numeroinnin mukaisesti ykkössarjassa (x/1) ja irtolöydöt kakkossarjassa (x/2). Tarkoitus on, että uusintatarkastuksista tai lisätiedoista tehdään ilmoitus asianmukaiselle kohdalle ja uudet löydöt voidaan liittää numeroinnin jatkoksi. Näin menettelemällä kertomus voidaan jatkuvasti pitää ajan tasalla.

Kiinteät muinaisjäännökset

Kiinteät muinaisjäännökset on jaettu kolmeen kategoriaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- I Valtakunnallinen muistomerkki. Niin arvokas muinaisjäännös, että sen säilyttäminen on turvattava kaikissa olosuhteissa.
- II Muinaisjäännös, jonka arvoa ei voi selvittää ilman tarkempia tutkimuksia. Tutkimusten perusteella se voi siirtyä joko luokkaan I tai III.
- III Muinaisjäännös, jota kokonaan hävinneenä tai tutkittuna ei katsota tarpeelliseksi pitää rauhoitettuna.

Inventoinnin tuloksena eriteltiin 10 kiinteää muinaisjäännöstä. Niiden lisäksi huomion arvoisia kohteita on ollut tai jäi löytämättä muitakin. Yllä mainitun Tammelan kihlakuntakertomuksen alussa J.V. Hirsjärvi mainitsee jättäneensä kaukaisissa metsissä olevat vähäisemmät kivirauniot katsomatta. Kihlakuntakertomuksessa s. 48 on lueteltu useita kiviraunioita, joiden sijaintia kyselin lähitaloista ja paikkakuntalaisilta, mutta löytämättä ne jäivät. Sitä vastoin s.43 mainittu Torron Mustasaaren Lapinraunio löytyi ja kirjattiin muinaisjäännökseksi (No:9). Kävin myös samalla sivulla mainitulla Lapinniemenmäellä (Peruskartta 2024 09, 6733/2488), joka kasvoi siinä määrin tiheästi nuorta puustoa ja heinää, että maastossa mahdollisesti olevia

luontaisesta poikkeavia muotoja ei ollut nähtävissä. Inventointiin liittyen onnistuin vielä paikallistamaan kihlakuntakertomuksessa s.42 mainitun Kaukjärven tien länsipuolella olevan "Aarnihaudan". Sitä on tietävästi viimeksi rikottu tien leventämisen yhteydessä ja se on osittain tai kokonaan jäänyt tien alle. Paikalla oli vielä tien vieressä matalaa kiveystä sen verran, että aarnihaudan paikka löytyi. En mieltänyt sitä kiinteäksi muinaisjäännekseksi, jossa määrittelyssä voin tietysti olla väärässä. Aarnihaudan kiveyksen rippeitä en siis ole merkinnyt kiinteäksi muinaisjäännekseksi (Peruskartta 2113 07 Tammele, x= 6748 90, y= 2484 57, z= n. 125, Kylä-Nikkilän tilan maata, om. Kaarlo ja Kaisa Pitkänen).

Mainittakoon tässä erikseen, että Pyhäjärven Kirriluodolla (31/2) kiviesineen löytöpaikan tarkastuksen yhteydessä havaitsin saaren laella epämääräistä kiveystä, joka voisi olla ihmiskäsin koottua, mutta jota en katsonut aiheelliseksi huomioida kiinteänä muinaisjäänneksenä.

SMYA XII:ssa s. 38, No: 74 mainitaan Reinholmin mukaan lähellä Kyynärän taloa sydänmaassa Liesjärven luona (eteläpuolella?) seurakunnan etelärajalalla olevan muinaislinna. Museoviraston esihist. top. arkistossa olevan tiedon mukaan sama muinaislinna olisi lähellä Joensuun taloa. Sitä en inventointiin liittyen löytänyt, kuin myös löytämättä jäi samassa yhteydessä mainittu kivisilta.

Kiinteänä muinaisjäänneksenä huomioimatta jätin niin ikään Riihivalkaman kylän Peltolan tilan käytävähaudan, jota Helmer Salmo on tutkinut (kertomus on päivätty 28.5. 1930). Paikalla ei ollut enää rakennuksia. Omistaja Tapani Rintala asuu naapureiden tietämän mukaan Mikkelissä tai Lappeenrannassa ja tilan peltoa viljelee Sulo Mäntylä Forsasta. Nykytilassa Peltolan tontilla ei ollut enää mitään kiinteään muinaisjäänneksen viittaavaa nähtävissä (Peruskartta 2024 09, x= 6738 82, y= 2484 11, z= n. 115, ent. Peltolan tilan asuntontti).

irtolöydöt

Tammelan muinaisjäänneksen inventoinnissa suoritettiin irtolöytöjen löytöpaikkojen määrittely 54 irtolöydöiksi numeroidun löydön suhteen. Pyrkimys on ollut selvittää ja tarkastaa löytöpaikat. Mukana on myös talon tarkkuudella ja jokunen vielä hatarammin perustein paikallistettu löytö.

Sen lisäksi, että kertomuksen ulkopuolelle on jätetty J.V. Hirsjärven Tammelan kihlakuntakertomuksessa mainitsemat löydöt, joista hän vain kuuli, on paikallistettujen löytöjen luettelon ulkopuolelle pai-

kallistamattomina jääneet seuraavat eri museoiden kokoelmissa olivat esihistorialliset löydöt:

KM 152 Ovalt bryne af brun qvarts, kort och tjockt från Pyhäjärvi i Tammela

KM 2715:3, Ylipää kourutaltoa, vihreänharmaata kiveä, 92mm ptk. 34,5 mm lv. ja 27,5 mm pks, saatu Tammelan pitäjän Sukulan kylästä. Hämäläissosakunnan stipend. keräämät kalut, jotka Hist. museolle lunastettavaksi maist. F. H.B. Lagus ilmoitti. Katso H.M:n päiväkirj. 19.9. 1890.

KM 10525:1 1. Poikkitalta, 98,5~~1~~, 21 mm. M. Scheinin Antikviteetti- ja Taidekaupasta (Yrjönk. 16) ostetut 250 mk:lla 31.12. 1936. L. Tammelan pitäjältä.

KM 5970:618. Antellin kokoelmiin kuuluva tohtori Axel Lillen kokoelman (96) Mustialan maanviljelysopisto. Oikokirves, erupt. ~~KXXVII~~ vuorilajia, peksuniskainen, pitkä ja soukka.

Hämeen museo 49:62. Kourutaltoa, tavattoman pitkä, kaita, selkä kuperana, lujasti rapautunut. Kansak. op. T. Hirsjärvi 1905. Torron kl. lahj. yliopp. Urho Toivonen. Ase on löyd. n. 25 v. takaperin, tuotu lahjoittajan isävainajalle. Urho Toivonen oli Torrolla opettajana = inventoijan lisäys,

Hämeen museo 49:163. Heikosti poikkiteräinen kirves, niskalle hiukan oheneva, toinen reuna tasaisenlainen, toinen särmäinen. Kansak. op. T. Hirsjärven kautta 1905. Lahj. yliopp. Urho Toivonen. Ase löydetty n. 25 v. takaperin Torron kylästä, lahj. isävainajalle. Urho Toivonen oli Torrolla opettajana = inventoijan lisäys.

Jyväskylän seminaarin kokoelmat. Koveri. L. Pyhäjärven rannalta. Lahj. sem. opp. Ahlfors 25/X 1871.

L-H.M. 255. Tasatalta, pitkä, tasaleveä, latteahko, nähtävästi myöhemmin käytetty kovasiemenä (vinoja poikkiuurteita), rapautunut, 22,5x5,2x2 cm. Saatu T. Aaltoselta Tammelan Teurolta.

L-H.M 1805 (278/ 33). Kourutaltoa, taakse kirjoitettu musteella J. Syrjälä, Kaukjärvi.

L-H.M. 2027:3. Kourutaltoa. Löydetty Majasuonjoen rannalta Laineen pellolta.

Forssan Yhteiskoulu. Oikokirves, niskalle heikosti oheneva, pyöreä-teräinen, pit. 96, l. 48, p. 31 mm. Vuorilaji hienoa diabaasia, ruskean vihertävä. Poikkileikkaus pitkänpyöreä, toiselta reunalta kuitenkin tasaiseksi laskettu. Esine on mainittu Portaasta löytyneeksi.

Forssassa 9.2. 1983

Leena Kujala

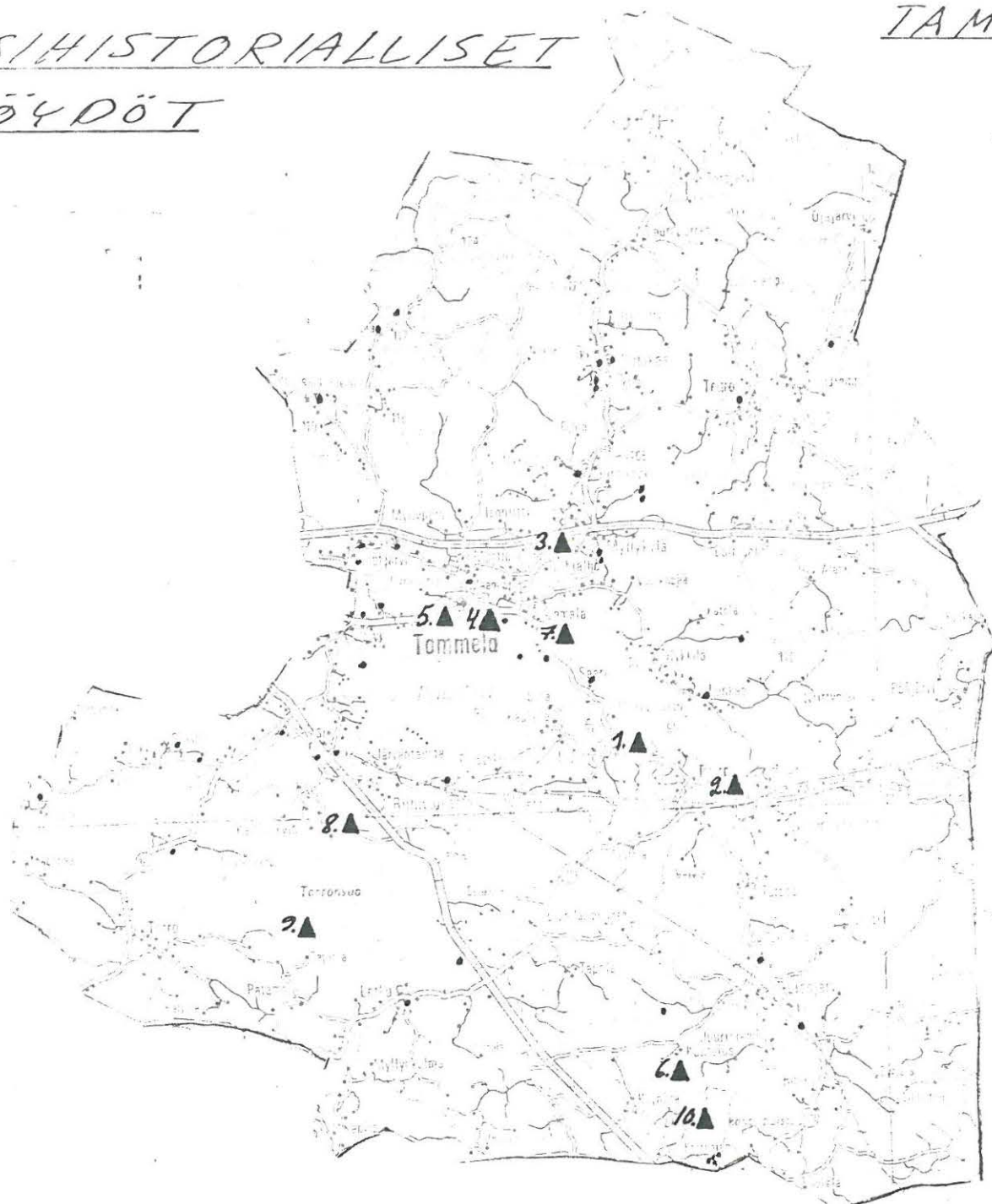
TAMMELAN KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

- 1) Mattila, Saari, kivikautinen asuinpaikka, II
- 2) Syrjälä, Porras, kivikautinen hauta tai asuinpaikka, II
- 3) Seppälä, Myllykylä, kivikautinen asuinpaikka/ hauta, II
- 4) Näkämaan kumpu, Hevoniemi, rautakautinen hauta, III
- 5) Lepokallio, Tammela kk, rautakauden löytöpaikka, mahd. hauta tai kalmisto, II
- 6) Vuorinen, Liesjärvi, kivikautinen asuinpaikka, II
- 7) Kankainen, Kankainen, rautakautinen kalmisto, II
- 8) Myllysyrrjä, Kallio, pyyntikuoppia(?), ajaltaan epämääräisiä, I
- 9) Mustasaari, Kallio, kiviraunioita 2 kpl., ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräisiä, I
- 10) Liesjärven kansallispuisto, kiviraunio, ajaltaan ja tarkoituksestaan epämääräinen, I
- 11) Torajärvi SW (ent. Kalvolan Pappilan takamaata), mahdollisia pyyntikuoppia, joiden ajoitus tuntematon, II.

ESIHISTORIALLISET

TAMMELA

LÖYDÖT

▲ KIINTEÄT MUINAISJÄNNÖKSET

1. MATTILA, SAARI, KIVIKAUTINEN ASP., II.
2. SYRJÄLÄ, PORRAS, KIVIK. HAUTA TAI ASP., II.
3. SEPPÄLÄ, MYLLYKYLÄ, KIVIK. ASP./HAUTA, II.
4. NÄKÄHAAN KUMPU, HEVONIEMI, RAUTAKAUTINEN HAUTA, III.
5. LEPOKALLIO, TAMMELA KH, RAUTAK. LÖYTOPAIKKA, MAAK. HAUTA, II.
6. VUORINEN, LIESJÄRVI, KIVIK. ASP., II.
7. KANKAINEN, KANKAINEN, RAUTAK. KALMISTO, II.
8. MYLLYSYRJÄ, KALLIO, PYENTIKKOPIA (E), ASIAKKAAN EPÄM., I
9. MUSTASAARI, KALLIO, KUIVAMUOTTA LKPL. ASIAKKAAN JA TARK. EPÄM., I.
10. LIESJÄRVEN KAUSALLISPUISTO, KUIVAMUOTO, ASIAKKAAN JA TARK. EPÄM., I.

• IRTOLOYTYJÄ

TAMMELAN KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

(luokitus on selvitetty L. Pohjakallion inventointikertomuksessa)

1. Mattila

Kivikautinen asuinpaikka, II.

Peruskartta: 2024 12 PORRAS

koordinaatit: x= 6739 81, y= 2492 91, z= 102,5-105.

kl. Saari

tl. Mattila, 1:190

om. Vilho Hammarberg, os. 31340 Porras

Löydöt: KM 16744, kampakeraamisia saviastianpaloja, 2 kpl.

Tarkastus: L. Pohjakallio 1982.

2. Syrjälä

Kivikautinen hauta tai asuinpaikka, II.

Peruskartta: 2024 12 PORRAS

koordinaatit: x= 6738 44, y= 495 63, z= n. 110.

kl. Porras

tl. Syrjälä, 10:10

om. Arvo Syrjälä, os. 31340 Porras

Löydöt: KM 17261: 1-3, nuorakeraamisia saviastianpaloja

Tarkastukset: Mirja Koskimies 1966 ja L. Pohjakallio 1982.

3. Seppälä

Kivikautinen asuinpaikka/ hauta, II.

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6746 30, y= 490 81, z= 105-107,5

kl. Myllykylä

tl. Seppälä, 2:54

om. Toivo Laakso, Myllykylä, 31300 Tammela

Löydöt: KM 16290: 1-20, KM 21622. Vasarakirves, nuorakera-
miikkaa, ym.

Kaivaus C.F. Meinander 1964.

Tarkastus: L. Pohjakallio 1982.

(4. Näkämaan kumpu ~~*)~~

Rautakautinen hauta, III.

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6743 76, y= 2488 18 (ent. saharakennus)

kl. Hevoniemi

tl.

om. I.R. Juvakoski

Löydöt: KM 12036:1-30, pääkallo, vyönkatk., rautaveitsi, ym.

Jatkuu

4. Kaivaus: J. Leppäaho 1949.
Tarkastukset: Helmer Salmo 1949, L. Pohjakallio 1982.
Julkaisu: Ella Kivikoski: Rautakauden löytöjä Lounais-Hämeestä. Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja XIX- 1950, s. 5-8.
5. Lepokallio
Rautakauden löytöpaikka, mahd. hauta tai kalmisto, II.
Peruskartta: 2113 07 TAMMELA
koordinaatit: 6744 11, y= 2486 97, z= n. 110.
kl. Tammela
tl. Lepokallio (Töyssylä)
om. Kauko Kare, Helsinki
Löydöt: KM 16730:1-3, rautakeihäänkärkiä
Tarkastukset: Auvo Hirsjärvi 1965, L. Pohjakallio 1982.
Julkaisu: L. Pohjakallio: Rautakauden löytöjä Forssasta ja Tammelasta. Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja 51-1982, s. 54-57.
6. Vuorinen , Peruskartta: 2024 11 SALKOLA, x= 6729, 54
Kivikautinen asuinpaikka, II. y= 493 81
z= n. 108,5
kl. Liesjärvi
tl.
om. Pirkko Vuorinen; Helsinki
Löydöt: KM 19597: 1-5, keramiikkaa ja kvartsi-iskoksia
Tarkastus: L. Pohjakallio 1982.
7. Kankainen
Rautakautinen kalmisto, II.
Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI
koordinaatit: x= 6743 50, y= 2490 52, z= 100-102,5.
kl. Kankainen
tl. Kankainen, 1:84
om. Rva Erica von Frenckell-Surdi (os. Vivica von Frenckell-Bandler, Saaren kartano, 31320 Tammelasaari)
Löydöt: KM 20510:1-3, rautakauden käyttökeramiikkaa
Tarkastus: L. Pohjakallio 1982.
Julkaisut: Anna-Liisa Hirviluoto: Hämeen ja Halikonlahden yhteydet rautakaudella, s. 16-17 ja L. Pohjakallio: Rautakauden löytöjä Forssasta ja Tammelasta, s. 57-58. Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja 51-1982.

8. Mylläsyrrjä

Pyyntikuoppia (?), ajaltaan epämääräisiä, I.

Peruskartta: 2024 09 RIIHIVALKAMA

koordinaatit: $x = 6737\ 36$, $y = 483\ 88$, $z = n. 105-110$.

kl. Kallio

tl. Ryhtä, 1:7

om. Paavo Ryhtä, Kallio, 30920 Riihivalkama

Tietoja: Hannu Orimon ilmoitus museovirastolle: Peurahautoja

Torransuon kansallispuistossa?

Museoviraston rauhoitusilmoitus 8.9. 1982.

Tarkastus: L. Pohjakallio 1982.

9. Mustasaari

Kiviraunioita 2 kpl. ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräisiä,

Peruskartta: 2024 09 RIIHIVALKAMA

koordinaatit:

R 1, $x = 6734\ 88$, $y = 2481\ 82$, $z = n. 120$

R 2, $x = 6734\ 96$, $y = 2481\ 84$, $z = n. 117,5$

kl. Kallio

tl. , 3:8

om. Paavo Ryhtä, os. Kallio, 30920 Riihivalkama

Tarkastus: L. Pohjakallio 1982.

Julkaisu: J.V. Hirsjärvi: Muinaisjäännöksiä Tammelan kihlakunnassa. Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja XVIII- 1949, s. 43.

10. Liesjärven kansallispuisto

Kiviraunio, ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräinen, I.

Peruskartta: 2024 11 SALKOLA

koordinaatit: $x = 6727\ 18$, $y = 2494\ 34$, $z = n. 120$.

kl. Letku

tl. Liesjärven kansallispuisto

om. Suomen Valtio

Tarkastus: L. Pohjakallio 1982.

11. Torajärvi SW (ent. Kalvelan Pappilan takamaata)

Mahdollisia pyyntikuoppia, joiden ajoitus tuntematon, II.

Peruskartta 2113 11 LAUTAPORRAS

$x = 6756\ 36$, $y = 2493\ 48$, $z = n. 140$

kl. Heinu/Keikkala

tl.

om.

Tarkastus: Jouko Voionmaa 1936

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Saari

Mattila

1/1

Kivikautinen asuinpaikka, II.

Peruskartta: 2024 12 PORRAS

koordinaatit: x= 6739 81, y= 2492 91, z= 102,5-105.

kl. Saari

tl. Mattila, 1:190

om. Vilho Hammarberg, os. Porras

Löydöt: KM 16744, kampakeraamisia saviastianpaloja, 2 kpl.

L. Pohjakallion tarkastuskertomus 18.1. 1983

F. 1278,

Kivikautinen asuinpaikka, II.

Löytöpaikan tarkastus kesäkuussa 1982.

Saviastianpalojen löytäjä Timo Lindvall osoitti minulle löytöpaikan. Se on teollisuusneuvos Toivo Lindvallin kesämökille johtavan tien länsipenkassa, n. 70m Määrilammin rannasta. Löytökohta on tasaista hietamaata, josta maasto laskee loivasti pohjoiseen l. järveen päin. Idässä rinne nousee ylös jyrkästi, eteläpuolella on painauma ja länsipuolella pieni kumpare. Löytöalue muodostaa suojaisen tasan kohdan, joka on aikanaan voinut olla asuinpaikalle sopiva. Inventointiin liittyen en löytänyt tien penkasta mitään. Koska paikalle ei tiettävästi ole tuotu maata muualta, katson tehtyjen löytöjen olevan riittäviä asuinpaikan määrittelylle.

Forssassa 18.1. 1983

Gunnar Holmberg

F1278.

KAMPKERAAKKEET SAVIASTIANKALAT
KM 16744 OVA T LÖYTUNNET TIEN PENKASTA
KUVAN VASEMAN LAIDAN JA PENKASTA
OLEVAN MÄNNYN KESKIVAIHEELTA. KUVA
N. ETELÄSTÄ.

Kivikautinen hauta tai asuinpaikka, II.

Peruskartta: 2024 12 PORRAS , x= 6738 44, y= 495 63, z= n. 110

kl. Porras

tl. Syrjälä, 10:10

om. Arvo Syrjälä, os. Porras

Löydöt: KM 17261: 1-3, nuorakeraamisia saviastianpaloja

Paikkaa koskevia tietoja:

Mirja Koskimiehen tulisijan tarkastuskertomus 30/11 1966

Lauri Pohjakallion tarkastuskertomus 24.1. 1983.

Kivikautinen hauta tai asuinpaikka, II.

Löytöpaikka sijaitsee Portaan- l. Turpoonjoen länsipuolella, n. 70m joesta Portaanharjuun kaivetussa hiekkakuopassa. Paikalla on havaittu tulisija (Mirja Koskimiehen kert. ja kartta) ja samalta kohden löytyi nuorakeraamisia saviastianpaloja KM 17261:1-3, joista yhteensä liimaamalla on saatu lähes kokonainen astia.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkastin löytöpaikan, jonka Pentti Hammarberg minulle osoitti. Hän kertoi tulisijan näkyneen hiekkakuopan syrjällä vielä pari vuotta sitten. Enää ei mitään ollut nähtävissä. Tarkastin hiekkakuopan reunat ja sen yläpuoleisen kynäksellä olevan pellon havaitsematta mitään mainittavaa. Hiekkakuopan reunan ja pellon välillä on vielä n. 10m levyinen koskematon kaistale, jonka tutkiminen ennen muinaisjäännöksen tuhoutuneeksi määrittelyä on mielestäni välttämätön toimenpide. Siitä syystä esitän löytöpaikan II -luokan kiihteäksi muinaisjäännökseksi.

Foraasaas 24.1. 1983

Esa J. Jylhä

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA
Myllykylä
Seppälä
3/1

Kivikautinen asuinpaikka/hauta, II.

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: 6746 30, y= 490 81, z= 105-107,5.

kl. Myllykylä

tl. Seppälä, 2:54

om. Toivo Laakso, 31300 Tammela, Myllykylä

Löydöt: KM 16290:1-20, KM 21622,

L. Pohjakallion tarkastuskertomus 18.1. 1983

F. 1281,

Kivikautinen asuinpaikka tai hauta, II.

KM 16290:1-20

KM 21622

Löytöpaikan tarkastus kesäkuussa 1982.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkastin yllä mainitun löytöpaikan, jolla C.F. Meinander suoritti kaivauksen v. 1964 (ei kertomusta). Löytöpaikka sijaitsee Myllykylästä Tammelan kirkolle johtavan tien pohjoispuolella, em. tien ja Hämeenlinna-Turku tien risteyksestä n. 600m lounaaseen. Löytöpaikka on hienoa hiesua oleva peltotöyry, jolta kynökseltä Seppälä puolelta poimin kvartsit KM ja saviastianpalan KM 21622 . Niiden löytyminen viittaa siihen, että paikalla on tutkimatonta kivikautista asuinpaikkaa. Naapuritilan, Peltolan puoli oli kyntämätön. Se on samaa töyryä kuin Seppälän puoli, joten on todennäköistä, että asuinpaikka jatkuu sinne. Tutkimuspaikalle johdatelleet löydöt sanotaan tehdyn linja-auto pysäkin kohdalta tietöiden yhteydessä. Asuinpaikka voi silloin jatkua tien alle ja edelleen sen eteläpuolelle, jossa inventointiajankohtana oli huonot tarkastusolosuhteet.

Forssassa 18.1. 1983

Jouko Takala

F 1281
KM 16290:1-20 LIENEET LÖYDÖTTY LINJA-AUTO
PESÄKIN KOHDALTA PESÄKIN RAKENNUSTOI -
HIN LIITTYEN. KM 21622 OVA LÖYDÖNYET
PESÄKIN VASEMALLA PUOLELLA OLVUASTA
VAALJANA EROTTUVASTA PELLOSTA.
KULA N. LOUNAASTA.

Rautakautinen hauta, III.

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6743 76, y= 2488 18 (ent. saharakennus)

kl. Hevoniemi

tl.

om. Ylilääkäri I.R. Juvakoski

Löydöt: KM 12036:1-30, pääkallo, vyönkatkelma, rautaveitsi.

Paikkaa koskevia tietoja:

Helmer Salmon tarkastuskertomus 28.5. 1949.

J. Leppäähön kaivauskertomus 1.2. 1950

Ella Kivikoski: Rautakauden löytöjä Lounais-Hämeestä. Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja XIX-1950, s.5-8.

L. Pohjakallion tarkastuskertomus 26.1. 1983

Rautakautinen hauta, IV.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin paikallistamaan ns. Näkämaan kummun sijainnin. Tuosta kummusta tehtiin v. 1948 rautakautinen hautalöytö KM 12036:1-3. Kummun sanotaan olleen saharakennuksesta eli nykyisestä tri Juvakosken asuinrakennuksesta nuutamia kymmeniä metrejä itään, höyläämön perustuksien kohdalla. Nylyisin se on piha-aluetta ja höyläämää ei enää ole olemassa. J. Leppäahon kaivauskertomuksesta 1.2. 1950 käy ilmi, että Näkämaan kummun hauta oli yksittäinen, eikä paikalla havaittu muuta muinaisjäännökseen viittaavaa. Kokonaan hävinneenä on Näkämaan kummun hautalöytö III-luokan kiinteä muinaisjäännös.

Forssassa 26.1. 1983

Jouko Takala

Rautakauden löytöpaikka, mahd. hauta tai kalmisto, II.

Peruskartta: 211307 TAMMELA

koordinaatit: 6744 11, y= 2486 97, z= n. 110.

kl. Tammela

tl. Lepokallio (Töyssylä)

om. Kauko Kare,

Löydöt: KM 16730:1-3; 1) putkikeihäänkärki, 2) putkikeihäänkärki, 3) lyhytkehtinen ango.

Auvo Hirsjärven tarkastuskertomus museoviraston esihist.
top. arkistossa

Ks. L. Pohjakallion artikkeli L-H. Kotis- ja Mus. yhdistyksen vuosikirjassa 51-1982

L. Pohjakallion tarkastuskertomus 18.2. 1983

Rautakauden löytöpaikka, mahd. hauta tai kalmisto, II.

KM 6730:1-3.

Löytöpaikan tarkastus kesäkuussa 1982.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkastin yllä mainittujen esineiden löytöpaikan, joka sijaitsee Tammelan kirkonkylässä Kauko Kareen kesähuvilan kuistin alla. Elokuussa 1965 kuistin perustusta kaivettaessa löysivät työmiehet kalliosta olevasta kolosta n. 0,5m syvältä, läheltä toisiaan yllä mainitut esineet. Putkikeihäät tulivat esiin yht'aikaa ja ango viikkoa myöhemmin. Toista metriä syvä kallion kolo oli täynnä voimakkaan mustaa maata. Angon löytymisen jälkeen löytöpaikkaa ei enää pengottu. Se on nykyisin Kareen huvilan kuistin alla ja kallionkolo jatkuu ~~xi~~ mustamultaisena tiettävästi edelleen huvilan alle.

Inventointia suorittaessani tapasin rouva Kareen, joka osoitti minulle löytöpaikan ja kertoi löytösuhteista. Koska kallion kolo on kuistin ja edelleen rakennuksen alla, ei sen syhteen voinut tehdä uusia havaintoja. Koska löytöpaikkaa ei ole tutkittu (ks. Auvo Härnsjärven tark. kert. top. ark. MV), katson sen olevan II -luokan kiinteä muinaisjäännös.

Forssassa 18.1. 1983

Lauri Toivakainen

F1283

KM 16730+30VAT LÖYTENEET KULAN ESITTÄMÄN
KUISTIN ALTA. MUSTAMULTAINEN KALLIONKOLO
JATKUU ETUALAN IKKUNAN ROHDALTA TALON
ALLE.

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Liesjärvi

Vuorinen

6/1

Kivikautinen asuinpaikka, II.

Peruskartta: 2024 11 SALKOLA

koordinaatit: x= 6729 54, y= 493 81, z= n. 108,5

kl. Liesjärvi

tl.

om. Pirkko Vuorinen, Helsinki

Löydöt: KM 19597:1-5, keramiikkaa ja kvartsi-iskoksia.

L. Pohjakallion tarkastuskertomus 24.1. 1983

Kivikautinen asuinpaikka, II.

Asuinpaikka on määrätynyt Jukka Vuorisen tekemien keramiikka- ja kvartsilöytöjen perusteella (KM 19597:1-5). Hän on tavannut löydöt kesämökkinsä rantaan kaivetusta kuopista ja rantavedestä. Kesämökkintontilla on jyrkkä ranta vesirajassa. Siitä rannalle päin on kapea tasainen kaistale, josta rinne nousee sitten jyrkähkösti tasanteelle tai terassille, jonka Vuorisen kesämökkikin on.

Inventointiin liittyen en havainnut paikalla mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa, mutta tehdyt löydöt ovat mielestäni riittävät määrittelemään kohteen II -luokan kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

Forssassa 24.1. 1983

Saara Talyd halli

Rautakautinen kalmisto, II.

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6743 50, y= 2490 52, z= 100-102,5

kl. Kankainen

tl. Kankainen, 1:84

om. Rva. Erica von Frenckell-Surdi (os. Vivica von Frenckell-Bandler, Saaren kartano, 31320 Tammelasaari)

Löydöt: KM 20510:1-3, rautakauden käyttökeramiikkaa

Mainitaan Hirviluodon ja Pohjakallion artikkeleissa L-H.

Kotis.- ja Mus. yhdistyksen vuosikirjassa 51-1982

L. Pohjakallion tarkastuskertomus 25.1. 1983

Lauri Pohjakallion kaivauskertomukset 1983 ja 1986

Rautakautinen kalmisto, II.

Heikki Liinaharja löysi 1970 -luvun alussa ~~yhäzshänözzhb~~ saviastianpalat KM 20510:1-3 Kankaisten kartanon maalta Kuivajärven luoteispuolella olevasta kiviräuniosta. Löydetyt palaset tulivat esiin raunioon kaivetusta n. 30x30x30 cm laajuudesta kuopasta. Raunio on perusmuodoltaan pyöreä, halkaisijaltaan n. 5m ja n. 1m korkea. Löytöpaikka on n. 70m Kuivajärven rannasta ja n. 35m sen kuiville jääneestä ja maastossa selvästi erottuvasta vanhasta rantamuodostumasta. Samalla maastossa ~~kkkkkkkk~~ erottuvalla seljäteellä on 10m:n säteellä kolme muuta vastaavanlaista kiveystä, jotka ovat n. 2-4m laajuisia ja n. 1,5m korkeita.

Löytöalue on korkeaa heinää ja vesakkoa kasvavaa taimistoa, jossa rauniot ovat vaikeasti havaittavissa ja mahdollista on, että vastaavanlaisia kiveyksiä on ~~kä~~ alueella enemmänkin, sillä keramiikan löytöilmoituksessa alueella sanotaan olevan 8-9 samanlaista rauniota.

Forssassa 25.1. 1983

Sauri Rajahalme

Lisäyksiä:

Tutkimuksia:

Lauri Pohjakallio 1983, kaivaus

Lauri Pohjakallio 1986, kaivaus

Löytöjä:

KM 23052:1-99

KM 23881:1-31

Huom! Kaivauksien 1983 ja 1986 perusteella kyseessä ei ole rautakautinen kalmisto, ks. Pohjakallion kaivauskertomuksia.

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Kallio

Mylläsyryjä

8/1

Pyyntikuoppia (?), ajaltaan epämääräisiä, I.

Peruskartta: 2024 09 RIIHIVALKAMA

koordinaatit: x= 6737 36, y= 483 88, z= n. 105-110.

kl. Kallio

tl. Ryhtä, 1:7

om. Paavo Ryhtä, Kallio 30920 Riihivalkama

Paikkaa koskevia tietoja:

Hannu Ormion ilmoitus 11.11. 1981: Peurahautoja Torronsuon
kansallispuistossa?

Museoviraston rauhoitusilmoitus 8.9. 1982.

Lauri Pohjakallion tarkastuskertomus 24.1. 1983.

J.-P. Taavitsaisen tarkastuskertomus 1981 (päivätty
Helsingissä, syyskuun 8. pnä 1982) esihist. tsto:n top. arkistossa.

Pyyntikuoppia (?), ajaltaan epämääräisiä, I.

Myllysyrrjän pyyntikuoppien tarkastus keväällä 1982.

Vt. suunnittelija Hannu Orimon (metsähallitus, luonnonsuojelutoimisto) tekemän ilmoituksen pohjalta on museovirasto suorittanut tarkastuksen ja sen jälkeen rauhoittanut I(?) -luokan muinaisjäännökseksi Kallion kylän Myllysyrrjällä harjun poikki johtavan kuopparivin. Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tein kuopista seuraavat muistiinpanot:

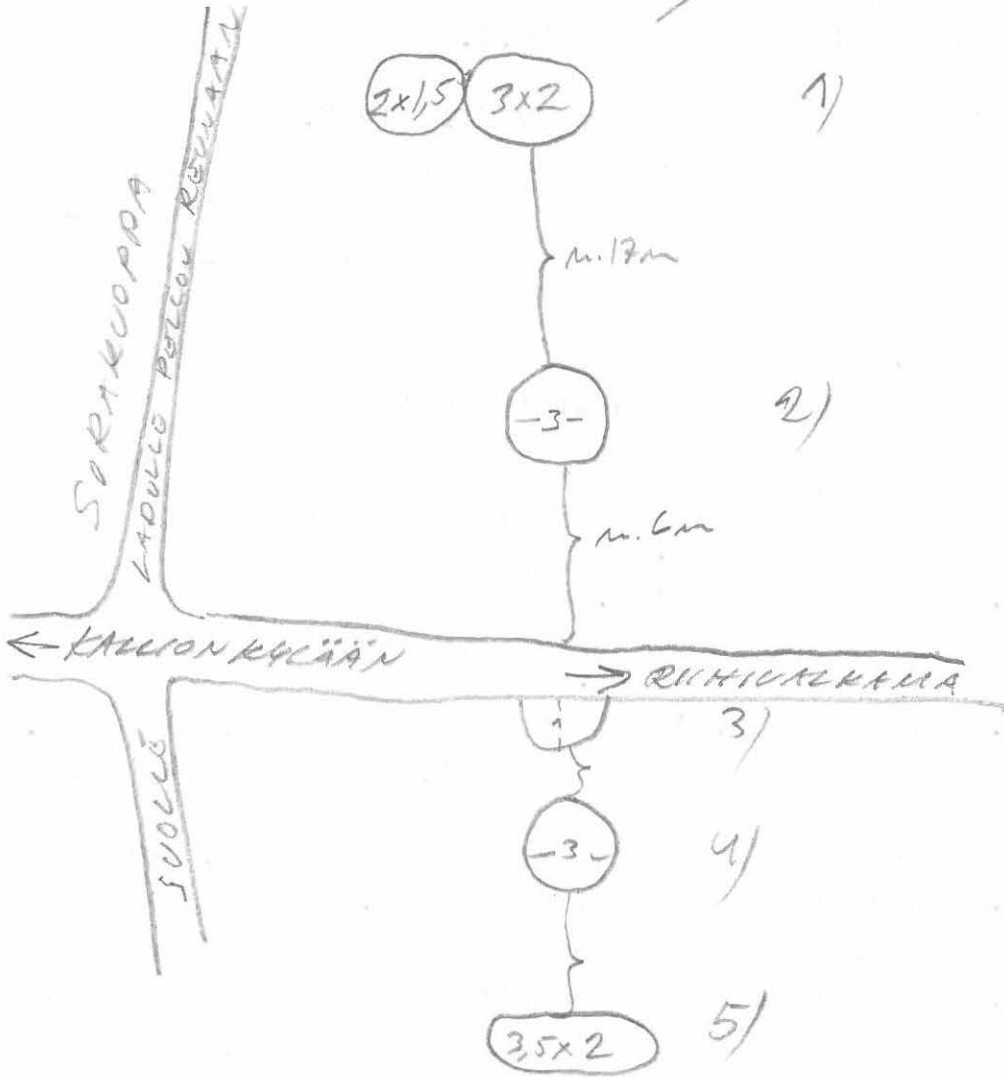
1. 2x3 m laajuinen, yli 1 m syvä kuoppa harjun pohjoisenpuoleisen mäen alarinteessä. Kuopassa on suuaukko suolle päin. Kuopassa on lännen puolella matala kynnyk* ja sen jälkeen n. 2x 1,5 m laajuinen toinen kuoppa.
2. Halkaisija n. 3m, syvyys yli 1 m.
3. Halkaisijalta n. 1 m:n kaistale tien reunassa, muu osa on jäänyt tien alle, syvyys n. 40 cm.
4. Halkaisija n. 3m, syvyys n. 1m, pitkulaisen loiva tielle päin.
5. N. 3,5x2m, pitkulainen tien suuntaisesti, vajaan metrin syvyinen.

Kuoppien tarkastukseen liittyen kävin Ryhdän talossa, jossa tapasin emännän. Hän ei tiennyt kuopista mitään. Samalla kerralla kävin Kallion kylässä Antti Ryhdän luona ja mainitsin myös siellä kuopista. Myöhemmin viimeksi mainitun puoliso Sisko Ryhtä kävi museolla ja kertoi lankonsa Esko Ryhdän kertoneen, että kuopat on tehty maaperän tutkimista varten rautatien suunnittelun yhteydessä. Soitin Esko Ryhdälle, joka sanoi rautatieasian palautuvan vuosisadan alkupuolelle. Vielä pitkään sen jälkeen suossa oli riukulinja Letkun kylän suuntaan ratalinjan merkinä. Esko Ryhtä ei ollut varma, mistä ratasuunnitelmasta oli kyse, mutta linjan suunnan perusteella arveli sen toiseksi päätepisteeksi Helsingin. - Ks. kääntöpuolelle.

Forssassa 24.1. 1983

Lauri Taitjokallio

Hylyryijän kuppian
asennussuora

TORRONSUO

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Kallio

Mustasaari

9/1

Kiviraunioita 2 kpl., ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräisiä, I.

Peruskartta: 2024 09 RIIHIVALKAMA

koordinaatit:

R 1 x= 6734 88, y= 2481 82, z= n. 120

R2 x= 6734 96, y= 2481 84, z= n. 117,5.

kl. Kallio

tlp ,3:8

om. Paavo Ryhtä, os. Kallio, 30920 Riihivalkama

J.V. Hirsjärvi: Muinaisjäänöksiä Tammelan kihlakunnassa (L-H.

Kotis. ja Mus. yhd. vuosikirja XVIII, 1949, s. 43)

L. Pohjakallion tarkastuskertomus 25.1. 1983

F. 1295, 1297,

Kiviraunioita 2 kpl. ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräisiä, I.

J.V. Hirsjärvi kirjoittaa Tammelan kihlakuntakertomuksessa, että Torronsuolla on Mustasaari nimisessä suosaassa kivikasa, jota nimitetään Lapinraunioksi (Lounais-Hämeen Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja XVIII-1949, s. 43). Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen kävin Mustasaassa etsimässä mainittua rauniota. Saaren keskustassa kallion korkeimmalla kohdalla on Hirsjärven ilmeisesti tarkoittama kiviraunio (R1). Tästä n. 70 m koilliseen on toinen kiveys (R2), jossa mielestäni on siinä määrin aseteltuja kiviä, että senkin voi luokitella muinaisjäännöksenä huomioitavaksi kiviraunioksi.

R1 on Mustasaaren keskustassa olevan kallion korkeimmalla kohdalla. Perusmuodoltaan kiveys on pyöreä, halkaisija n. 3m ja korkeus n. 0,5m. Raunion keskellä on käden menevä reikä, mutta muuten se on sammaleiden peitossa ja rikkoutumattoman tuntuinen.

R2 on pitkulainen, n. 2,5-4m pitkä, rinteän laskun (etelä-pohjoinen) suunnassa ja pari metriä leveä. Myös kiveyksen vieressä on vähän kiviä. Rakennelma on niin lähellä rajaa, että voi olla rajamerkki???

Edellä mainitussa J.V. Hirsjärven Tammelan kihlakuntakertomuksessa puhutaan huomattavasta määrästä kiviraunioita, joista suurin osa on tähän mennessä tuhoutunut tai paikallistamatta. ~~MMMSM~~ Mustasaaren raunioiden sijainti Torronsuon saarella on sen lisäksi, että ne ovat vielä olemassa, siinä määrin merkityksellisessä paikassa, että vaikka raunioiden ikä ja tarkoitus eivät olekaan selvillä, luokittelen ne ihmiskäsin tehtyinä ja yli 100 vuotiaina I-luokan kiinteiksi muinaisjäännöksiksi.

Forssassa 25.1. 1983

Lauri Toijokallio

F 1295. MUSTASAAREN RAUNIO No:7 N. POHJOISESTA.

F 1297. MUSTASAAREN RAUNIO No:2 N. ETELÄSTÄ.

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Letku

Liesjärven kansallispuisto

10/1

Kiviraunio, ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräinen, I.

Peruskartta: 2024 11 SALKOLA

koordinaatit: x= 6727 18, y= 2494 34, z= n. 120.

kl Letku

tl. Liesjärven kansallispuisto

om. Suomen Valtio

L.Pohjakallion tarkastuskertomus 25.1. 1983

F. 1279,

Kiviraunio, ajaltaan ja tarkoitukseltaan epämääräinen, I.

Letkun Korteniemestä löytyneen kourutaltan KM 10304 verifi-
kaattiin on merkitty em. talosta pohjoiseen olevan niemen
keskivaiheille risti ja teksti: pari kiviröykkiötä. Tamme-
lan muinaisjäännösten inventointiin liittyen etsin röykki-
öitä ja yhden sellaisen tavoitinkin. Se sijaitsee Kortenie-
men päärakennuksesta n. 1150m pohjoisluoteeseen, metsäisel-
lä kumpareella, josta lyhimmillään on järven rantaan matkaa
n. 150m. Raunio sijaitsee kartalle merkityn ja maastossa hel-
posti seurattavan polun länsipuolella, kivikkoisella metsä-
kumpareella. Kiveys on perusmuodoltaan pyöreä, sen halkaisija
on vajaat 3m ja korkeus n. 40 cm. Keskeltä on pengottu kiviä
perusteellisesti, mutta sen jälkeen sammal on ~~saanut~~ kasvaa
kiveyksen päälle ja nykyasussaan raunio on koskemattoman
ja siistin näköinen.

Koska raunio on tyypillinen ns. ajaltaan ja tarkoituksel-
taan epämääräinen ihmiskäsin tehty kiveys ja lisäksi sijaitsee
luontonsa kannalta arvostetulla alueella, olen luokitellut
raunion I -luokan kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

Forssassa 25.1. 1983

Kaari Kallio

LOUNAIS - HÄMEEN MUSEO

TAMMELA
LÖTKU
LIESJÄRVEN KAN
SALLISPUISTO
10/

F 1279

KANSALLISPUISTON RAUNIO N. KAAKOSTA.

Valt. G. Forsbällin 1982.

TAMMELA

Heinu/Keikkala

Torajärvi SW (ent.

Kalvolan Pappilan

takamaata)

11/1

Mahdollisia pyyntikuoppia, joiden ajoitus tuntematon, II.

Peruskartta 2113 11 LAUTAPORRAS

koordinaatit: x= 6756 36, y= 2493 48, z= n. 140

kl. Heinu/Keikkala

tl.

om.

Paikkaa koskevia tietoja:

Jouko Voionmaan tarkastuskertomus, päivätty Helsingissä 5. pñä helmikuuta 1937, esihist. toimiston top. arkistossa (Kalvola).

TAMMELA

Heinu/Keikkala

Torajärvi SW (ent.

Kalvolan Pappilan
takamaata)

Mahdollisia pyyntikuoppia, joiden ajoitus tuntematon, II.

Kuopat sijaitsevat "Torajärven kulmalla", Torajärven eteläpäästä n. 300 m lounaaseen, Tammelan pohjoisosassa. Paikka on ollut aiemmin Kalvolan kuntaa. Kuopat ovat Voionmaan tarkastuskertomuksen mukaan "osin harjujen rinteillä, osin niiden päällä ja välissä olevassa matalassa painanteessa". Kuoppien sijainnista on kartta Voionmaan kertomuksessa, ja tämän avulla sijainnin voi määrittellä peruskartalla, jossa paikka on edelleen metsäistä harjualuetta.

Voionmaan mukaan kuopat ovat soikeita, yleensä n. 1-2,5 m pitkiä ja 0,5-1 m leveitä. Voionmaan mukaan "kuoppia ei voitane pitää varsinaisina muinaisjäännöksinä, vaan ne lienevät syntyneet ihmistyössä jossain elinkeinollisessa tarkoituksessa" . - Voionmaan tietojen perusteella, sekä sijainnin että kuoppien ulkonäön perusteella, on kuitenkin hyvin mahdollista, että kyse on pyyntikuopista.

Oheiset tiedot on lisätty oheiseen inventointikertomukseen kesällä 1988 allekirjoittaneen työstäessä Kanta-Hämeen seutukaavaliiton kiinteiden muinaisjäännösten (suojelukohte)luetteloa. Voionmaan jälkeen kuoppia ei ole käyty tarkastamassa.

Helsingissä 19.8.1988

Jyri Saukkonen

Ks. myös kertomuksessa mainitut löydöt

1/2-

- 1) L-H.M. 12, tasataltta, Talpia, Simola
- 2) KM 21522, soikea tuluskivi, Talpia, Kujala
- 3) Tuuloksen kotiseutumuseo, tuuramainen kivikirves, *Riihivalkama, Koski*
- 4) L-H.M. 1810, rautainen keihäänterä, Riihivalkama, Huokuna
- 5) L-H.M. 5, nuolenkärki, liusketta, Riihivalkama, Saari
- 6) KM 2252:10, tasataltta, Riihivalkama
- 7) KM 3209:2, katkelma reiällä varustetusta kivikuokasta, Letku, Vanhala
- 8) L-H.M. 13, oikokirves, Letku, Reunanen
- 9) KM 2203:716, kourutaltta, Letku, Korteniemi
- 10) KM 2203:732, soikea tuluskivi, Letku, Korteniemi
- 11) KM 10304, kourutaltta, Letku, Korteniemi
- 12) KM 11107, tasataltta, Letku, Korteniemi
- 13) KM 1960:1, kourutaltta, Porras?
- 14) L-H.M. 1, soikea tuluskivi, Liesjärvi, Rantasen koski (Vistinkoski)
- 15) KM 1758, tasataltta, Liesjärvi, Harju
- 16) KM 10544, yksipuinen ruuhi, Liesjärvi, Kaksvetinen
- 17) KM 3230:2, kivikirveen teräkatkelma, Sukula, Jaakkola
- 18) L-H.M. 7, soikea tuluskivi, Sukula, Laakso
- 19) L-H.M. 10, kivitaltta, Riihivalkama
- 20) L-H.M. 2891:4-2, kivikirveitä, 2 kpl. *MAKINÄ, VANHATAALO*
- 21) L-H.M. 9, nuolenkärjen teelmä, Kaukola, Vohlanen
KM 21621, kvartsi-iskoksia, 2 kpl.
- 22) KM 3230:1, kourutaltta, Hevoniemi, Vekkilä
- 23) Tammelan kirkonkylän kansakoulu, alkeellinen poikkikirves, Hevoniemi, Mansikkaniemi
- 24) KM 2252:5, kivikirveen yläpää, kirkonkylä
- 25) KM 3908:5, tasataltta, kirkonkylä, Jussila
- 26) KM 4110, vasarakirves, Kaukjärvi
- 27) KM 2218:121/177, kivitaltta, Kaukjärvi, Norri
- 28) KM 3214:4, rautamiekka, Kaukjärvi, Horkka
- 29) KM 2218:123/190, oikokirves, Kytö, Silvo
- 30) KM 3908, luonnollinen rautamöhkäle, Kytö, Juhala
- 31) KM 8224, kourutaltta, Kytö, Kirriluoto
- 32) KM 10628, oikokirves, Kytö, Lehtimäki
- 33) KM 21623, reikäkivi, Mustiala, Mustialanlammi
- 34) KM 2252:12, katkelma tasataltasta, Mustiala (Kaukjärvi), Heinänen
KM 2252:13, tasataltan terä
- 35) KM 2252:8, vinoamarainen oikokirves, Kaukjärvi, Heinämaa

- 36) L-H.M. 2029, kourutalтта, Kaukjärvi, Jokiranta
- 37) KM 7242, tasataltan teräkatkelma, Saukonniemenkulma, Koppila
- 38) Tammela, Susikkaan kansakoulu, kivikirves, Hevoniemi (Pihtikoski), Santeri
- 39) KM 2252:11, veneenmuotoisen vasarakirveen terä, Pihtikoski
- 40) KM 21624 , reikäkivi, Hevoniemi, Huusela, Ketunhätä
- 41) KM 15902, tasakantainen nuolenkärki, Hevoniemi, Huusela, Rantaniitty
- 42) KM 2252:15, kourutalтта, Mustiala, Sahuri
- 43) KM 2252:14, tasataltta, Mustiala, Sahuri
- 44) KM 11027, olkapääkirves, Hykkilä, Erkkilä
- 45) KM 3908:9, putkikeihäs, rautaa, Lunkaa, Nissilä
- 46) KM 2203:715, kourutalтта, Lunkaa, Nissilä
- 47) KM 17302, piinuolenkärki, Kankainen, Leirintäalue
- 48) KM 2715:4, tasataltta, Saari, Saaren kartano
- 49) KM 2252:9, tasataltta, Susikas, Perttula (Iso-Kooninki)
- 50) KM 16310, reikäkirves, Susikas, Perttula
- 51) KM 3033:24, kourutalтта, Susikas, Liinaharja
- 52) KM 2203:730, kahnauskivi, Susikas, Juhala
- 53) KM 2252:6, tasataltta, Teuro, Yli-Lekkala
- 54) KM 2252:7, tutkaimelta katkennut kaksiteräinen veitsenterä, Teuro, Silmälä

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Talpia

Simola

1/2

Peruskartta: 2024 06 TORRO

koordinaatit: 6737 08, y= 2478 30, z= 105-110.

kl. Talpia

tl. Torro

om. Anita ja Simo Juhala

Tasataltta, L-H.M. 12

Tammelan Talpian kl. Simolan tl. pellosta. Lahj. 12.2. 1925
rustitilallinen Kustaa Simola pastori Aaltoilan kautta.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkastin
yllä mainitun esineen löytöpaikan, jonka löytäjä minulle
esoitti. Löytöpaikka on tasaista hiekkamaapeltoa Simolan
päärakennuksesta 350m kaakkoon. Mitään mainittavaa ei tar-
kastuksessa ilmennyt.

Forssassa 10.1. 1983

Kari Jylhä Oksanen

Peruskartta: 2024 06 TORRO

koordinaatit: x= 6738 78, y= 2474 00, z= n. 102.

kl. Talpia

tl. Kujala

om. Ilkka Kujala, os. Forssa 10/13 Sukula

KM 21522, tuluskivi, soikea tuluskivi, kvartsiittia, pin-
nalta värjäytynyt ruosteenruskeaksi. Molemmilla kapeilla
sivuilla loivan U:n muotoinen esineen ympäri kiertävä sy-
vennys, leveillä lappeilla 35mm ja 40mm pitkät tulenisken-
täurat. Tuluskiven koko 88x51x30 mm.

Esineen löysi n.v. 1964-66 mv. Ilkka Kujala omistamansa tilan
Härksuo nimisestä pellostä, joka sijaitsee tilan pääraken-
nuksesta n. 350m pohjoiseen Sukulan tien pohjoispuolella.
Muuta erikoista ei pellossa löytöhetkellä havaittu. Löytö-
paikka on savimultapeltoa, oli tarkastettaessa kynnöksellä,
mutta mitään mainittavaa en paikalla havainnut.

Forssassa 17.1. 1983

Ilkka Kujala

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Riihivalkama

Koulu

3/2

Peruskartta 2024 09 RIIHIVALKAMA

X= 6739 76, y= 2483 06 (Koulu)

kl. Riihivalkama

tl. Koulu

om. Tammelan kunta

Tuuloksen kotiseutumuseo, tuuramainen kives, 257x73x51 mm.

Esineen on löytänyt opettaja Valde Saarikivi Tammelan pit.
Riihivalkaman kansakoulun pihalta n. v. 1912.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkas-
tän yllä mainitun esineen löytöpaikan. Riihivalkaman kou-
lun pihamaa on löytöajankohdasta huomattavasti laajentunut,
nykyaikainen tasainen hiekkapiha. Mitään mainittavaa en
siellä havainnut. Todettakoon kuitenkin, että koulu on
100 mpy. olevalla saarekkeella.

Forssassa 12.1. 1983

Sauro Holjalainen

Peruskartta: 2024 09 RIIHIVALKAMA

koordinaatit: x= 6739 74, y= 2482 89 (Huokuna)

kl. Riihivalkama

tl. Huokuna

om. Matti Huokuna

¹⁸¹⁰
L-H.M. Rautainen keihäänteriä

Löysi maanviljelijä Vihtori Yrjölä keväällä 1927 kaivaessaan heinämäkasiinia varten perustusta Tammelan Riihivalkaman kylässä, sinne vievän tien varrella olevassa haassa, jotenkin vastapäätä koulua. Esko Aaltosen kirje.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkastin yllä mainitun esineen löytöpaikan. Matti Huokunan mukaan hänen yllä koordinaatein merkityn asuinrakennuksensa kohdalla oli ennen makasiini, joka ilmeisesti on löytötiedossa mainittu. Se purettiin v. 1957 ja paikalle rakennettiin nykyinen asuinrakennus. Mitään mainittavaa ei siinä yhteydessä ollut tullut näkyviin, eikä inventointitarkastukseen tuonut mitään uutta.

Forssassa 12.1. 1983

Yours Truly

Peruskartta: 2024 09 RIIHIVALKAMA

koordinaatit: x= 6738 84, y= 2486 80, z=100-102,5. Mäenalasen pelto

kl. Riihivalkama

tl. Saari

om. Helmi Saari

L-H.M. No:5, nuolenkärki, liusketta, lattea, pajunlehtimäinen, varsipää lienee katkennut, 53,5x 18,0 x 4,0 mm.

Kivisen nuolenkärjen löysi joko 1925 tai 1926 maanviljelijä Kalle Saari kyntäessään omistamansa Mäenalasen pellon sarkoja, jotka alkavat vanhasta Pyhäjärven rantaäyrästä ja ovat entisen Saaren torpan vanhimpia peltoja, n. 100 -vuotiaita. Esineen löytöpaikka oli arviolta 30-40m rantaäyräältä ja n. 100-150m vanhan torpan tontilta. Esine paljastui kynnöksen pohjalta, siis 30-30 cm syvältä. Saaren palstatila on Pyhäjärven eteläpuolella, ~~xxxxxxx~~ Tammelan kirkonkylän takamaalla, mutta aivan Riihivalkaman kylän "naapurissa".

(E.Aaltosen 16/I 1929 päiv. kirje, top. arkistossa)

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkastin yllä mainitun esinneköyden löytöpaikan, joka maanomistajan mukaan on nykyisestä Saaren tilan asuinrakennuksesta n. 200m kaakkoon oleva pelto. Se on savimaata, suhteellisen tasaista, kunnes jyrkästi laskee pohjoiseen, vanhaan Pyhäjärven pohjaan. Mitään mainittavaa en pellossa havainnut.

Forssassa 11.1. 1983

Esko Töytäri

Peruskartta: 2024 09 RIIHIVALKAMA

koordinaatit: 6739/2488

kl. Riihivalkama

tl.

om.

KM 2252:10, huolellisesti ja särmikkääksi hiottu tasataltta,
TOISEN Sivun laskos hiukan kouruinen, pää hiomalla ohennettu
melkein teräväksi 96,5 mm pitkä, 43mm leveä, 23mm paksu. Saatu
Riihivalkamasta.

Esine lieneen sama, josta J.V. Hirsjärvi kirjoittaa Tamme-
lan kihlakuntakertomuksessa: "Sepän poika Otto Freedrikki
Lindfors löysi noin v. 1870 paikoilla, Pyhäjärven rannasta
~~hyvästi~~ hyvästi hiotun taltan. Löytäjä lahjoitti sen
museoon."

Tammelan muinaisjöönnösten inventointiin liittyen pyrin
selvittelemään yllä mainitun löydön löytösuhteita. Sen ver-
ran sevisi, epävarmasti sekin, että mainittu seppä Lindfors
olisi asunut jossain Rauhalan talon läheisyydessä. Rauhala
on yllä koordinaatein merkityssä peruskartan ruudussa. Ta-
lossa eisiellä käydessäni ollut ketään kotona, joten asian
selvittely ei edennyt tätä pitemmälle.

Forssassa 11.1. 1983

Lauri Toivola

LOUNAIS-HÄMEEN MUSEO

TAMMELA

Letku

Vanhala

7/2

Peruskartta: 2024 09 RIIHIVALKAMA

Koordinaatit: X= 6732 20, Y= 2485 16 (Vanhalan päärakennus)

kl. Letku

tl. Vanhala

om. Heikki Jaakkola

KM 3209:2, katkelma reiällä varustetusta kivikuokasta,

Pituus 55 mm.

Löytänyt torppari Henrik Lejon Letkun kylän Vanhalan talon pellosta. K.A. Lindströmin lähetys 25/1 1896. Kirje ja verif.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainitun esineen löytöpaikan. ~~TÄLLÄ~~ Vanhalan talon väki ei kuitenkaan tiennyt löydöstä mitään.

Forssassa 10.11. 1982

Gunnar Polvijärvi

Peruskartta 2024 09 RIIHIVALKAMA

koordinaatit: x= 6733 30, y= 2487 09 (= Reunanen)

kl. Letku

tl. Reunanen

om. Vilho Reunanen

L-H.M. No: 13, Oikokirves, nelisivuinen.

Esineen löysi Usko Manner seppä Nummilan pajasta rautaromun seasta. Lahj. monttööri Usko Manner, Salo.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen selvisi, että Nummilan paja on sijainnut yllä koordinaatein mainitun tilan piha-alueella. Esineestä tai sen löytöpaikasta tilan asukkailla ei ollut tietoa.

Forssassa 8. 11. 1982.

Urho Tammela

LOUNAIS-HÄMEEN MUSEO

TAMMELA

Letku

Korteniemi

9/2

Peruskartta 2024 11 SALKOLA

koordinaatit: x= 6727 04, y= 2494 62 (Korteniemi, päärakennus)

kl. Letku

tl. Korteniemi

om. Suomen Valtio

KM 2203: 716, kourutalutta. Kouru jotenkin jyrkkä, 63x32x18 mm. Letkun kylästä Korteniemen maalta, järven rannasta löydetty. S. Wilskman 4/V 1883.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainitun esineen löytöpaikan. Se lienee sama(?) kuin on merkitty KM 10304 verifikaattiin numerolla 2, joka tarkoittaa Korteniemen asinrakennuksesta n. 100 m koilliseen olevaa järvenrantapeltoa tai metsikköistä aluetta pellon reunalla. Alue on hiekkamaata, enkä havainnut siellä mitään mainittavaa.

Forssassa 9.11. 1982

Eino Aaltonen

Peruskartta: 2024 11 SALKOLA

koordinaatit: x= 6727 04, y= 2494 62 (Korteniemen päärakennus)

kl. Letku

tl. Korteniemi

om. Suomen Valtio

KM 2203:732, soikea tuluskivi.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainitun esineen löytöpaikan. Se lienee sama(?) kuin on merkitty KM 1030~~4~~ verifikaattiin numerolla 1, joka tarkoittaa Liesjärven rantaa tai rantapeltoa Korteniemen asuinrakennuksesta n. 200 m etelään. Pelto on hiekkamaata, enkä havainnut siellä mitään mainittavaa.

KM 1030~~4~~ verifikaatin mukaan samoilta paikkeilta olisi löytynyt toinenkin kiviesine (no:3), joka kuitenkin mainitaan hävinneeksi.

Forssassa 9.11. 1982

Gauri Hälylä

Peruskartta: 2024 11 SALKOLA

koordinaatit: x= 6727 04, y= 2494 62 (Korteniemen päärakennus)

kl. Letku

tl. Korteniemi

om. Suomen Valtio

KM 10304, kourutaltoa, 147x35,5x28 mm.

Metsänvartija August Lönngrenin lähettämä, metsänhoitaja Ilmari Karvosen ilmoituksen perusteella saapunut 40 mk:lla lunastettu (päiväk. 27/3 -36). L. metsänvartija Aug. Lönngren Tammelan Letkun kylästä n. 1 km pohjoiseen asunnostaan Korteniemen torpasta valtion puistosta Liesjärven rannalta kivikkoiselta rantahietikolta vesirajasta. Löytöpaikasta satasen m:ä länteen on pari kiviröykkiötä, jotka voivat olla vanhoja kiukaista. 1880 -luvulla on A.L. löytänyt 2 kiviesinettä, jotka toimitettu Kansallismuseoon (vrt. I. Karvosen karttaa verifikaatissa).

Verifikaattiin merkityllä Liesjärven ranta-alueella oli hiekkarantaa, josta en havainnut mitään mainittavaa. Metsään tekemälläni kierroksella löysin yhden mainituista kiviröykkiöistä, ks. Tammelan kiinteä muinaisjäännös no:

Forssassa 9.11. 1982

Geen Toijalahti

I. Karvosen kartan mukaan verifikaatista

1. Soikea kiviesine, Kansallismuseossa
2. Kourutaltoa
3. Jokin kiviesine, hävinnyt
4. Tasataltoa, Mustialan museossa
5. Kourutaltoa, Korteniemessä

Peruskartta: 2024 11 SALKOLA

koordinaatit: x= 6727 04, y= 2494 62 (Korteniemen päärakennus)

kl. Letku

tl. Korteniemi

om. Suomen Valtio

~~KXXXXXX~~

KM 11107, tasataltta, 63x20x13 mm.

L. Lönngrenin museolle toimittama ja 25: lunastettu kiviesine.

Verif. Diar. 14/IX 39.

Löytänyt Lennart Lönngren (os. Tammela, Liesjärvi) elokuussa 1935 Liesjärven rannasta vesijättömaasta, maan pinnalta. Lainet olivat huuhdelleet esineen rantasorasta näkyville. Löytöpaikka on Valtion metsänvartijan torpan Korteniemen kohdalla.

Tammelan muinaisjäänösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainitun esineen löytöpaikan, josta en kuitenkaan onnistunut hankkimaan edellä mainittua tarkempia löytöä tietoja.

Forssassa 10.11. 1982

Gunnar Talyjoki

Peruskartta 202412 PORRAS

koordinaatit: X= 6738 , y= 495

kl. Porras ?

tl.

om.

KM 1960:1, hyvätekoinen ja eheänä säilynyt kourutaltta, 116 x 31 x 19 mm, poikkileikkaus puolipyöreä, terän laidassa lohkeama.

Löydetty syksyllä 1878 (torpp. Kust. Sillanpää) pellosta lähellä sitä puroa, joka vie veden Liesjärvestä Kuivajärveen, n. virstan päästä puron laskusta/ Kts. S.M.Y:n kokoelma, main. päiv. s. 671 ja pöytäk. s. päiv./ Metsänhoitaja Alex Pxoreniuksen lahjoitus S.M.Y:lle, ilmoit. 18.6. 79. Kuittik. 594. Verif. 671.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen yritin paikallistaa yllä mainittua löytöpaikkaa. Se ei kuitenkaan onnistunut, vaan jouduin tyytymään koordinaattien osoittamaan väljään paikannääritykseen, joka tarkoittaa aluetta n. 1 virsta eli kilometri jokea ylöspäin siitä kohdasta, missä Turpoon-joki laskee Kuivajärveen.

Forssassa 8. 11. 1982.

Peruskartta 2024 12 PORRAS

koordinaatit: x= 6733 08, y= 2496 18 (Vistinkoski)

kl. Liesjärvi

tl.

om.

N:o 1

L-H.M. Soikea tuluskivi .

Löydetty Rantasen kosken luota Liesjärveltä maantienahdetta alennettaessa. Lahj. Jaakkola, Tammela, Huuvola.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainitun esineen löytöpaikan. Rantasen koski on sama, josta käytetään virallisesti nimeä Vistinkoski. Sen tarkemmin löytöpaikan määrittely ei onnistunut.

Porssassa 8.11. 1982.

Seura Kallio

LOUNAIS-HÄMEEN MUSEO

TAMMELA

Liesjärvi

Harju

15/2

Peruskartta 2024 12 PORRAS

koordinaatit: x= 2490²⁷³⁰87, y= 2497 34 (Harjun päärakennus)

kl. Liesjärvi

tl. Harju

om. Birgitta ja Valto Mattila

KM 1758, tasataltta, liuskakiveä, 99,5 x 45 21 mm, väri musta,
lohkeillut ja varrelta nähtävästi katkennut.

Löydetty Tammelasta Liesjärven kylästä Harjun talon maalta.
Metsäherra A.L. Pxoreniuksen lahjoitus, ilmoitettu S.M.Y:lle
16.12 1875. Kuittik. 327.

Tannelan inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mai-
nitun esineen löytöpaikan, jota Harjun tilalla ei kuitenkaan
tiedetty.

Porssassa 5.11. 1982

Leena Pajunen

Peruskartta 2024 12 PORRAS

x= 6732 22, y= 2493 00, z= n. 117.

kl. Liesjärvi

tl. Valtionmaa

om. Valtio

Yksipuinen ruuhi, M10544

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkastin yllä mainitun ruuhen löytöpaikan. Sen määrittäminen tapahtui Suorannan tukkikämpältä(?) tavoittamani metsurin avulla, joka oli ollut v. 1936 Kivikosken kaivauksella. Sanallisesti hän luonnehti löytöpaikan siten, että se oli yllä mainittujen koordinaattien kohdalla olevassa suo-ojassa, 10-15m vuoden 1936 aikaisesta vesirajasta.

Nykyisin löytöpaikka on umpeen kasvanutta suo-ojaa Kaksvetisen järven Länsipuolen ns. Vähäjärven etelärannalla. Mitään mainittavaa siellä ei ollut havaittavissa.

Ks. Ella Kivikosken kaivauskertomus vuodelta 1937.

Porssassa 4.11.1982.

Esa Tammela

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA
Sukula
Jaakkola
17/2

Peruskartta: 2113 04 FORSSA

koordinaatit: x= 6740 05, y= 2477 80 (Jaakkola)

kl. Sukula

tl. Jaakkola

om. Lauri Jaakkola

KM 3230: 2, kivikirveen teräkatkelma, poikkil. pitkänsoi-
kea. Pit. 92, l. 58 ja pks. 42 mm. Löytänyt isäntä Matti
Jaakkola Sukulan Jaakkolan puustellin pellosta. K.A. Linds-
trömin keräys 26/2 1896.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen kävi selväksi, että löytötiedoissa mainittu Jaakkolan puustelli on yllä koordinaatein merkitty tila. Löytöpaikasta ei ollut tietoa, eikä nykyinen omistaja ollut havainnut mail-
laan mitään mainittavaa.

~~XXXXXX~~

Forssassa 13.1. 1983

Lauri Jaakkola

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Sukula

Laakso

18/2

Peruskartta: 2113 04 FORSSA

koordinaatit: x= 6740 17, y= 2478 22 (Laakson rakennus)

kl.

tl.

om. Nevalainen

L-H. M. No:7 , tuluskivi

Löydetty Sukulan kylän Laakson palstatilan pellosta. Museoon tuonut J. Rantanen, Forssa. Lahj. Laakso, Tammela, Sukula.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainitun esineen löytöpaikan. Selväsi, että löytöpaikaksi mainittu Laakson palstatila, joka sijaitsee Sukulan kylän pohjoisreunalla on nykyisin helsinkiläisen Nevalaisen kesäpaikkana. Yllä koordinaatein merkityn Laakson entisen asuinrakennuksen ympäristön kiertäminen ei tuonut esiin mitään mainittavaa.

Forssassa 13.1. 1983

Lauri Tölymäki

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6740 77, y= 2483 45 (Kujalan asuinrakennus)

kl. Riihivalkama

tl. Kujala

om.

L-H.M 10, kivitaltta

Löyt. ja lahj. puutarhuri E.Åkerman kotipaikaltaan Tammelan Riihivalkamasta, mäen rinteeltä, n. 10-15 cm syvyydeltä.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin täsmentämään yllä mainittuja löytötietoja. Puutarhuri Åkermanin sanottiin asuneen koordinaatein merkityllä Kujalan tilalla. Yritin tavoittaa tilan väkeä useamman kerran siinä kuitenkin onnistumatta, joten mitään lisiä löytötietoihin en saanut.

Forssassa 10.1. 1983

Lauri Toivola kalus

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Häiviä

Vanhatalo

20/2

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6740 55, y= 2481 70 (Vanhatalo)

kl Häiviä

tl. Vanhatalo

om. Valto Ylitalo

L-H.M. No: 2891: 1-2. Kivikirveitä 2 kpl.

Kivikirveitä löytyneet Vanhatalon pellosta n. v. 1940.

Esineet lahjoitti museoon mv. Väinö Ylitalo.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainittujen esineiden löytöpaikan. Ti-
lanomistaja arveli, että esineet olisivat löytyneet
yllä koordinaatein merkitystä Vanhatalon päärakennuksesta
n. 50-100m länteen olevasta saviperäisestä pellosta, mut-
ta ei ollut asiasta varma. Tarkastin mainitun pellon ha-
vaitsematta mitään mainittavaa.

Forssassa 12.1. 1983

Gauri Toivola

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6742 78, y= 2489 00, z= n. 97.

kl. Kaukola

tl. Vohlassaari (kartalla Vohlessaari)

om. Tht.

L-H.M. 9, nuolenkärjen teelmä, kv. iskoksia 2 kpl. KM 21621

L. Vohlasen rantakiviltä K. Lundberg.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainitun esineen löytöpaikan. Koska löytäjää en pystynyt tavoittamaan, soitelin saareen ja pyrin selvittämään, josko sieltä löytyisi jotain esihistorian kannalta mielenkiintoista. Rantakivikosta yllä mainittujen koordinaattien osoittamasta paikasta saaren luoteispäästä löysin kaksi kvartsi-iskosta, joista toinen on mahdollisesti kaavin. Muuta mainittavaa en saarella havainnut.

Forssassa 5.1. 1983

Seppo Kaukola

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Hevoniemi

Vekkilä

22/2

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6744 00, y= 2488 14 (Vekkilän ^{vanha} asuinrakennus)
kl. Hevoniemi
tl. Vekkilä
om. Liinaharja

KM 3230:1. Kourutaltoa, varrelta katkaistu ja terältä tylsäksi hiottu. Pit. 108, lev. 44 ja paks. 25 mm. Löytänyt renki K. Lehtinen Hevoniemen Vekkilän talon pellosta. K.A. Lindströmin keräys 26.2. 1896.

Löytöpaikka ei ole enää tiedossa, mutta lienee jossain yllä koordinaatein merkityn rakennuksen ympäristössä, joka nykyisin on suurelta osalta omakotitaloaluetta.

Forssassa 5.1. 1983

E. Järvelä

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Hevoniemi

Mansikkaniemi

23/2

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6743- , y= 2488- (Mansikkaniemi)

kl. Hevoniemi

tl.

om.

Tammela, kirkonkylän kansakoulu: alkeellinen poikkikirves,
melko hyvin hiottu, dioriittimaista kiveä, 123x61x24 mm.

Löydetty läheltä vesirajaa Tammelan pitäjän kirkonkylän
Mansikkaniemestä. Lähellä löytöpaikkaa on ns. Kukkuramäki,
josta on tavattu kivistä löytöjä. Ks. Esihist. os:n
kiertokirje kansakouluille no:452.

Tammelan inventointiin liittyen en saanut selville esineen
tärkeempia löytösuhteita. Kävelin niemen rantaosan läpi, mi-
tään mainittavaa havaitsematta.

Forssassa 5.1. 1983.

Heikki Halonen

Ilounais-Hämeen museo.

TAMMELA

Kirkonkylä

24/2

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6744 - y= 2487 - (kirkonkylä)

kl. Tammela

tl.

om.

KM 2252:5 Kivikirveen yläpää, jonka hamara on hiottu (oikokirveen pää?) 26mm pitkä, 34 mm leveä, 17 mm paksu. Kirkonkylästä saatu.

Yhdistyksen stipendiaatin Tammelan kihlakunnassa kansakoulunopettaja J.W.Hirsjärven lähetys. Yhdistykseen saapunut 14/V 1884. Ks. SMY:n verif. s. 151.

Tammelan inventointiin liittyen eivät nämä löytötiedot täsmentyneet. Ilmeisesti kyseessä on kuitenkin joku inventointikertomuksen esipuheessa mainituista Hirsjärven keräelmistä.

Forssassa 5.1. 1983

Lauri Kallio

Peruskartta: 2113 07 TAIMELA

koordinaatit: 6744 15, y= 2486 52 (Jussila)

kl. Tammela (kirkonkylä)

tl. Jussila

om. Humalainen

KM 3908:5, tasataltta.

Esineet, jotka K.A. Pettersson keräsi ja 21 markasta möi valtion kokoelmiin 6/XII 1900.

Terän päästä hiukan kapeneva tasataltta, toisessa lappeessa hiomaton kohta, muuten kauttaaltaan hiottu, poikkileikkaus lähenee suunnikasta, terän toisesta kulmasta pieni pala lohjennut pois. 96 mm pitkä, 46mm leveä, 26mm paksu. Löytänyt Tammelan kylän Humalaisen talon poika Juho Humalainen noin 10 vuotta sitten Suontausta pellostä ojaa kaivaessaan. Paikka on 1 km talosta luodetta kohti ja 1 km päässä nk. Pyhäjärvestä.

Tammelan muinaisjännösten inventoinnin yhteydessä sain tietää, että yllä koordinaatein merkitty Jussilan talo olisi se, mistä löytötieto puhuu Humalaisen talona. Jussilassa käydessäni en kuitenkaan tavoittanut siellä ketään, joten mahdolliset täsmennykset löytötietoon jäivät saamatta.

Forssassa 5.1.1983

Lauri Toivola

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6746 18, y= 2485 44 (tienristeys)

kl. Kaukjärvi

tl.

om.

KM 4110, vasarakirves.

Muutolaispoika, 5 -vuotias Kalle Linden löytämä kirves, joka Hämeen kuvernöörin kautta saapui valtion kokoelmiin, lunast. 25 p. heinäk. 1909. Vasarakirves, rakeista kivilajia, "valinharja" korkea, reiän palleetta ei ole. Terän etukulmasta jo ennen löytymistä pala murtunut pois ja vasarapäästä jälkeen löytymisen sirpale lohkaistu, jättäen tuoreen jäljen. 147mm ptk. 65,5 lev. 43 pks. reiän kohdalta. Kirveen löysi Kalle Linde Heinäkuun 12. p. 1902 leikitellessään rakennusmestari Antti Pohjosen asunnon läheisyydessä Kaukjärven harjulla olevassa santakuopassa 95 stm. maanpinnan alta. Löytöpaikka on Kaukjärven kylässä Tammelan pitäjää.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin löytämään yllä mainitun löytöpaikan. Kaukjärven kylässä tapaamani ihmiset arvelivat löytöpaikan jäävän Mustialasta Kaukjärven kylään ja Heinämaalle johtavien teiden risteyksen (merkitty ylös koordinaatein) luoteispuoleiseen haarukkaan. Alueella on harjua ja vanha sorakuoppa. Mitään mainittavaa en paikalla havainnut.

Forssassa 6.1. 1983

Eino Toivola Kalas

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6746 27, y= 2484 30 (Norran päärakennus)

kl. Kaukjärvi

tl. Norri

om.

KM 2218:121/177, terälle levenevä kannasta ohennettu rosopintainen tasataltta t. pienikokoisen oikokirveen tapaan teroitettu taltta, 65+ mm p. 34 l. ja 15 mm pks. terästä kulma poissa, kanta terävä.

Saatu 4/XI 1869 Simon Mäkuskhinin toimesta Kaukjärven kylästä taloll. Henrik Norrilta. C.A. Gottlund H:M:n/ Kts. SMY:N 29/V 1883 pöytäk. s. 753.

Tammelan muinaisjäännösten inventoinnissa selvisi, että Norrin talo sijaitsee keskellä Kaukjärven kylää koordinaatein merkityssä paikassa. Talosta en tavoittanut ketään ja naapurissa tiedettiin kertoa, että nykyinen omistaja on ollut paikassa vasta vähän aikaa, eikä viljele tilan peltoja.

Forssassa 7.1. 1983

Kaukijärven

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6745 85, y= 2484 00, z= n. 110.

kl. Kaukjärvi

tl. Kylä-Nikkilä, 3:42

om Pentti Kylä-Nikkilä

KM 3214:4, rautamiekka, kaksiteräinen. Kahvasta on ruoto jäljellä, sen päässä on pieni 4 -kanttinen nappi pronssista. Pituus 75,25 stm. Löytänyt talollinen Malakias Horkka riihen perustuksesta kaivaissa Kaukjärven Horkan talon peltomäestä v. 1896.

Tammelan muinaisjäännösten inventoinnissa selvisi, että Horkan talo oli ennen v. 1912 suoritettua isoajakoa sijainnut nykyisen Norrin talon paikkeilla. Löytöpaikka on kallion päällä nykyisen kuivurin kohdalla, jossa maata on myllätty ja siirretty moneen otteeseen. Matkaa eteläpuolella olevaan Kaukjärven rantaan on vajaat 200 m. Mitään mainittavaa löytöpaikalla ei ollut havaittavissa.

Forssassa 7.1. 1983

Seppo J. Järvelä

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Kytö

Silvo

29/2

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6744 40, y= 2484 93(Silvon asuinrakennus)

kl. Kytö

tl. Silvo, 1:33

om.

KM 2218:123/190. Terälle kaventuva, molemmista päistä rikottu oikokirves, 148 mm p. 62 1/2 l. 29 mm pks. poikkileikkaus suorakaide. Saatu 17/XII 1869 Kydön kylän Silvon talosta/ Simon Mäkushkinin kautta/ kirjanpitäjältä Grönholmilta, joka poikana oli löytänyt sen Pyhäjärven järvestä. C.A. Gottlund. H.M:n/Kts. SMY:n 129/V 1883 pöytäk. s. 753.

Tammalan muinaisjäännösten inventointiin liittyen en saannut löytösuhteista sen enempää selvää, kuin että Silvon talo sijaitsee yllä mainittujen koordinaattien osoittamalla paikalla. Käydessäni ei talossa ollut ketään kotona.

Fotssassa 5.1. 1983

Geir Täljehall

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6743 92, y= 2484 30 (Juhala)

kl. Kytö

tl. Juhala

om. Jaakko Lukkala

KM 3908, luonnollinen rautamöhkäle.

Löydetty Kydön kylän Juhalan talon pihamaasta vanhan huoneiden paikalta. Paikalta, josta on löydetty kaksi kiviesinettä ja useampia solkia näkyi mustaa multaa ja kiviä.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainitun löytöpaikan. Juhalan vanhain huoneiden paikaksi osoitettiin ylle koordinaatein merkitty maastokohta Forssa-Tammela maantin pohjoispuolella, parikymmentä metriä tiestä. Tilan rakennukset on purettu jo vuosia sitten. Piha-alueella on rakennusten raunioita ja paikka kasvaa korkeaa heinää. Mitään mainittavaa en paikalla havainnut.

Forssassa 11.1. 1982

Lauri Jolyhallus

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Kytö

Kirriluoto

31/2

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6742 74, y= 2483 80, z= 96,5-

kl. Kytö

tl. Kirriluoto

om. Yht.

KM 8224, kourutaltta

Museolle jättänyt 17/9 1923 hra Urho Falck, joka saanut sen löytäjältä.

Löytäjä torppari Einari Leppäkoski. Löydetty 29.7. 1923 Tammelan Puhajärven länsipäässä olevan Kirriluodon rannalta vesirajalta, heti soran alta läheltä Loimijoen suuta.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkastin yllä mainitun esineen löytöpaikan. Kirriluoto on matalarantainen kallioluoto. Tarkastusajankohtana vesi oli korkealla. En havainnut mitään mainittavaa. - Luodon laella oli maanseksista vähäistä kiveystä. Se voisi olla ???? ihmiskäsin tehtyä.

Forssassa 11.1. 1983

Urho Falck

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: x= 6743 54, y= 2482 82 (Lehtimäen päärakennus)

kl. Pappila

tl. Lehtimäki

om. Ismo Valtonen

KM 10628, oikokirves, 107x50x22 mm.

Maanviljelijä Tauno Korpelan (os. Forssa, Kytö, Iso-Pappila) lahjaj Kansallismuseolle. Verif. Diar. 23/VIII 1937.

Kirves on löydetty Tammelan pitl Ison pappilan maalta, n. 200 m Loimijoesta etelään ja n. 350m Vuoren torpasta pohjoiseen, savikuopasta 2m syvyydestä.

Tammelan muinaisjännösten inventointiin liittyen tarkastin yllä mainitun esineen löytöpaikan. Se on 50-100m yllä koordinaatein merkitystä Lehtimäen talosta itään, tasaista savipeltoa, jossa tarkastuksessa ei ilmennyt mitään mainittavaa. Lehtimäen tilan väki ei enää tiennyt, missä savikuoppa on sijainnut. Löytöpaikan olen määrittänyt verifikaatissa olevan piirustuksen perusteella.

Forssasa 11.1. 1983

Kaarlo Taleyöhalu

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Mustiala

Mustialanlammi

33/2

Peruskartta: 2113 07 TAMMELA

koordinaatit: 6745/2487

kl. Mustiala

tl. Maatalousoppilaitos

om. Valtio

KM 21623 , reikäkivi, 148x125x25mm

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen sain Pekka Heikkilältä (os. 245 Kytö 31999 Forssa) museovirastoon toimitettavaksi reikäkiven, jonka hän löysi 1950 -luvulla Mustialanlammin rannalta. Löytöpaikka ei ollut tarkasti muistissa, kuitenkin lammin länsipäässä. Esine oli jo löydettyänsä nostettu rannalle.

Forssassa 17.1. 1983

Lauri Aaltonen

Peruskartta: 2113 08 KOIJÄRVI

koordinaatit: x= 6753 41, y= 2485 65 (Heinäsen päärakennus)

kl. Mustiala (Kaukjärvi)

tl. Heinänen

om. Pentti Kylä-Nikkilä

KM 2252:12, varsipään katkelma taltasta, 68 mm pitkä, 45 mm leveä, 24,5 mm paksu.

KM 2252:13, tasataltan yläpuolelta haljennut terä, 42 mm pitkä, 45 mm leveä, 12 mm paksu.

Löydöt ovat samat, joista J.V. Hirsjärvi kirjoittaa Tammelan kihlakuntakertomuksessa: "Torppari Joose Heinänen (Mustialan alustaa) lahjoitti museoon kaksi kivilua, nimittäin tasataltan teräpuoliskon ja varsipään katkelman. Hän oli ne perinyt vanhemmiltaan ja arveli lödetyn läheltä Heinästen torppaa.

(L-H. Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja XVIII-1949, 57.)

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen ei löytösuhteisiin ylle merkittyä tilan sijaintia lukuunottamatta saatu lisäselvyyttä.

Forssassa 7.1. 1983

E. Tarkkila

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Kaukjärvi

Heinämaa

35/2

Peruskartta 2113 08 KOIJÄRVI

koordinaatit: x= 6753 00, y= 2485 08 (Heinämaan päärakennus)

kl. Heinämaankulma

tl. Heinämaa

om.

KM 2252:8. Vinohamarainen oikokirves, josta terä on murrettu ~~kokonaan~~ kokonaan pois. 83mm pitkä, 50 mm leveä, 27,5mm paksu; poikkil. ~~soikio~~ soikio, jonka päät ovat kulmikkaat. Heinämaasta, Kaukjärven kylästä, Yhdistyksen stipendiaatin Tammelan kihlakunnassa, kansakoulunopettaja J.W. Hirsjärven lähetys. Yhdistykseen saapunut 14/V 1884. Ks. SMY:n verif. s. 151.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen kävin Heinämaan talossa kysymässä löydöstä. Yllä mainitun löytötiedon perusteella olivat sitä mieltä, että löytö on tehty näiltä tienoin, mutta ei välttämättä yllä ~~koordinaatein~~ koordinaatein merkityn talon nykyisiltä pelloilta. Omilla maillaan talonväki ei ole havainnut mitään mainittavaa.

Forssassa 6.1. 1983

Leena Talyjälä

Lounais- Hämeen museo.

TAMMELA

Kaukjärvi

Jokiranta

36/2

Peruskartta: 2113 08 KOIJÄRVI

koordinaatit: x= 6750 90, y= 2484 60 (Jokirannan asuinrakennus)

kl. Kaukjärvi

tl. (Sillanpää), Jokiranta 1 ja 2.

om. Matti ja Irmeli Haikonen

L-H.M. 2029, kourutaltoa.

Lahj. löytäjä työmies Aleksi Ylijouto Tammelan Kaukjärveltä. Löydetty Heinijosta, Sillanpään koskesta (Heinäsjärven ja Jänijärven väliltä), sillanpään lohkotilasta n. 100m itään, Heinäsjärvestä alaspäin n. 1,5 km. Löytö tehtiin n. v. 1933 koskea perattaessa.

Tammelan inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan löytöpaikkaa. Jokirannan talon väki ei tiennyt löydöstä mitään, eivätkä liioin tienneet paikkaa, jossa koski olisi ollut. Kävin jokirannassa talon itäpuolella, jossa joki virtasi tasan peltomaan keskellä. Koskeen viittaavaa siellä ei ollut havaittavissa.

Forssassa 6.1. 1983.

Samu Pöyryläinen

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Saukonniemenkulma

Koppila

37/2

Peruskartta: 2113 08 KOIJÄRVI

koordinaatit: x= 6750 54, y= 2483 27, z= n.116

kl. Saukonniemenkulma

tl. Koppila

om. Johannes Koppila

KM 7242, tasataltan teräkatkelma

Lun, 23/4 1917, Smk 5:-. Kerääjä K.A. Lindströmiltä. Verif.
Tasataltan teräkatkelma. L. Tammelan pitäjän Kaukjärven kylän Norrin talon maalta Koppilan torpan joentaustan pellostä. Löytänyt torpan omistaja peltoa kyntäessään.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainitun esineen löytöpaikkaa. Koppilan talossa en tavannut ketään, mutta läheisen Saukonniemen yläalon isäntä kertoi, että koordinaatein merkittyä Kaukjärvi-Lempää maantien itäpuolen peltoa kutsutaan joentaustan pelloksi. Se on nykyisin viljelemätön, eikä paikalla ollut mitään mainittavaa havaittavissa.

Forssassa 6.1. 1983

Lennart Tölgäbalt

Lounais-Hämeen museo.

TAMMELA

Hevoniemi

(Pihtikoski)

Santeri

38/2

Peruskartta: 2113 10 PENKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6748 50, y= 2491 78(Metsäpyöli)

kl. Hevoniemi (Pihtikoski)

tl. Santeri

om. Martta Vekkilä

Tammela, Susikkaan kansakoulu, suurikokoinen, soikeateräinen
kivikirves, 226x77x 39 mm.

“Oytänyt Tammeään kunnan Susikkaan kansakoulun oppilas Eero Vekkilä yli 20 vuotta sitten (n.v. 1928). Löytäjä asuu nykyisin Tampereella. Tarkemmat löytötiedot puuttuvat. Kts. Esihist. os:n kiertokirje kansakouluille n. 463.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin selvittämään yllä mainitun esineen löytösuhteita. Santerin tilalla tapaamani löytäjän veli kävi näyttämässä löytöpellon, joka on umpeen kasvanut ja metsittynyt entinen pelto, Metsäpyöli, n. ~~400~~ 400 m talosta itään. Mitään mainittavaa ei paikalla ollut havaittavissa.

Forssassa 10.1. 1983

Gauri Jaljokallu

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

KL: Pehkijärvi

tl.

om.

koord.: x= 6748 40, y= 2491 18 (Pihtikosken tilan päärakennus)
KM 2252:11. Ns. veneenmuotoisen vasarakirveen terä, hyvin tylsä,
41,5 mm pitkä, 52,5mm leveä, kasain väli 43 mm, päällispinta
kahdella rinnakkaispiirulla koristettu, halkeaman kohdalta
poikkileikkaukselta leveäpäinen soikio. Saatu Pihtikoskelta.
Yhdistyksen stipendiaatin Tammelan kihlakunnassa kansakoulun-
opett. J.V. Hirsjärven lähetys. Yhdistykseen saapunut 14/5 1884.
Ks. SMY:n verifik. s. 151.

Tammelan inventointiin liittyen kävin Pihtikosken tilalla, jossa
tässä mainituksa vanhasta löydöstä ei tiedetty mitään, eikä ta-
lon väki ollut maillaan havainnut mitään mainittavaa. Yllä mai-
nitty löytötieto ei edellytä, että esine olisi löytynyt Pihti-
kosken tilan maalta, vaan on voinut tulla esiin mistä hyvänsä
samannimisen kylän maalta.

Forssassa 6.1. 1983

Lauri Talyshaltio

Lounais-Lämeen museo

TAMMELA

Hevoniemi

Huusela

Ketunhätä

40/2

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6747 58, y= 2492 70, z= 110-115.

kl. Hevoniemi

tl. Huusela

om. Antti Huusela, os. Myllykylä, 31300 Tammela

KM 21624 , reikäkivi

Tammelan muinaisjäännösten inventoinnin yhteydessä tiedustellessani KM 15902 tasakantaisen nuolenkärjen löytösuhteita Huuselan talosta, kävi ilmi, että sen mailta oli löytynyt myös yllä mainittu reikäkivi, jonka löytäjä lahjoitti museoviraston kokoelmiin. Esineen löysi mv. Antti Huusela Ketunhätä nimisestä pellosta n. 3 v. sitten sallaajituksen jälkeen. Tarkastusajankohtana pelto oli viljeltynä, joten en havainnut mitään mainittavaa. Löytäjän mukaan löytökohta on kivinen kari, jossa lähteet kiusaavat.

Forssassa 17.1. 1983

Kaari Kallio

Lounais-lämeen museo

TAMMELA

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

Hevoniemi

koordinaatit: x= 6748 14, y= 2492, z= n.107.5

Huusela

kl. Hevoniemi

Rantaniitty

tl. Huusela, om. Antti Huusela

41/2

KM 15902, tasakantainen nuolenkärvi, tummanharmaata kvartsiittia, kyljet kantapään lähellä hiemen sisäänpäin kaartuvat. Esineen suhteellisen suuresta paksuudesta johtuen keskiharja (varsinkin kärkipuolessa) selvästi osoittuva. 63x 15x8 mm.

Mv. Pekka Huuselan löytämä (os. Tammela, Myllykylä) ja opettaja Matti Raunion (os. Tammela, Riihioho) museoon toimittama esine. Lahja, Diar. 9.10. 1963.

Esine löydetty elokuussa 1963 Tammelan pitäjän Hevoniemen kylästä, löytäjän, Pentti Huuselan omistaman talon maalta kauran leikkuussa. Löytyi maan pinnalta. - Verifikaatissa on karttaluonnos löytöpaikasta, samoin tieto, että sieltä olisi löytynyt myös kivikirves.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkastin yllä mainitun esineen löytöpaikan. Se on Pehkijärveen viettävää peltoa. Koska pelto oli viljelyksessä, ei tarkasutsoolosuhteita voi pitää tyydyttävinä.

Forssassa 17.1. 1983

Lauri Kallio

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6746 05, y= 2491 40 (Jokilanpelto)

kl. Mustiala

tl. Sahuri

om. Matti Sahuri

KM 2252:15, kaunis, pitkä kourutaltoa,

jonka toisessa syrjässä on 13-17 mm syvä suora sahauksen jälki, 180,5 mm pitkä, 19-45 mm leveä, 32 mm paksu. Mustialan Jokilasta.

Yrittäessäni Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen selvittää yllä mainitun esineen löytösuhteita, selvisi, että Sahurin tilan maalla ~~niillä~~ Myllyjoen itärannalla on Jokilanpelto, joka aikanaan on kuulunut Jokilan torppaan. Josko esine on yllä koordinaatein merkityltä pellolta löytynyt, ei ole enää selvitettävissä. Mitään mainittavaa Jokilampellon tarkastuksessa ei ilmennyt.

Forssassa 10.1. 1983

Lauri Kälviä

P.S. Löytö on sama, josta J.V. Hirsjärvi kirjoittaa Tammelan kihlakuntakertomuksessa: "..Samantalon Jokilan torpan maalta löydettiin noin 1830 vaiheilla iso, hyvästi hiottu kourutaltoa, jonka toisessa kyljessä oli syvä jälki kiven sahaamisesta. Terästä oli kalvettu murenoita tietysti lääkkeeksi. Torppari Juho Jokila lahjoitti sen museoon.

(L-H. Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja XVIII-1949, 56-57.)

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Mustiala

Sahuri

43/2

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6745 90, y= 2491 52 (Kaisanpelto)

kl. Mustiala

tl. Sahuri

om. Matti Sahuri

KM 2252:14, leveäteräinen tasataltta,

alapuolella poikkipäin käyvä syvennys varteen kiinnittämistä varten, 84 mm pitkä, 54 mm leveä terältä, 18 mm paksu, poikkil. suorakaide, hamara hiottu, terä uudestaan laskettu. Mustialan Sahurista.

Esine lienee sama, josta J.V. Hirsjärvi kirjoittaa Tammelan kihlakuntakertomuksessa: "Mustialan alueeseen kuuluvan Myllykylän Sahurin torpasta sanoi edellämainittu Kaisa Sahuri löytäneensä 1876 vaiheilla leveäteräisen tasataltan. Sen hän oli huolellisesti säilyttänyt ehjänä. Lunastin sen museoon...."

(L-H. Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja XVIII-1949, 56.)

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tiedustelin yllä mainitun esinnee löytösuhteita Sahurin talosta. Siellä selvitettiin, että yllä koordinaatein merkitty Myllyjoen rantapelto kulkee vielä nykyään nimellä Kaisan pelto ja lienee ollut yllä mainitun Kaisa Sahurin käytössä. Enää ei ole selvitetävissä, onko löytö tehty mainittuuta pellosta. Mitään mainittavaa en siellä tarkastuksen yhteydessä havainnut.

Forssassa 10.1. 1983

Leena Toijakallio

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6743 18, y= 2495 26, z= 112,5-115.

kl. Hykkilä

Erkkilä, tl.

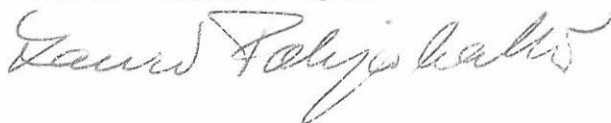
om. Bruno Erkkilä

KM 11027, olkapääkirves, 142x51,5x45 mm.

Maisteri Eskö Aaltosen museoon tuoma ja löytäjän lahjoittama esine. Verif. Diar. 23.V 1939. Kirveen on löytänyt maanviljelijä Paavo Erkkilä 10. V 1938 Tammelan pit. Hykkilän Erkkilän talon maalta ns. Hartaalan niityltä maata äestäessään. Esine oli matalassa saralla suomaassa. Tälle niityn osalle ei ole koskaan vedetty maata. Harju on n. 100 m:n päässä.

Tammelan muinaisjäännostien inventointiin liittyen tarkastin yllä mainitun esineen löytöpaikan. Se on tasainen suopelto 700 - 800 m Oksjärven länsipäästä länteen, Hykkilän kylästä järvelle tulevan peltotien luoteispuolella. Koordinaatein merkitty paikka on löytöpaikaksi mainittu Hartaalan pelto, tarkkaa löytökohtaa Erkkilän talossa ei tiedetty. Pelto oli tarkastettaessa kynöksellä. Mitään mainittavaa en siellä havainnut.

Forssa 12.11. 1982

LOUNAIS-HÄMEEN MUSEO

TAMMELA

~~PEHKIJÄRVI~~ Lunkaa

Nissilä

45/2

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6741 72, y= 2493 75 (Nissilä)

kl. ~~PEHKIJÄRVI~~ Lunkaa

tl. Nissilä

om.

KM 3908:9, putkikeihäs, rautaa.

Ostettu itselliseltä Iisakki Nissilältä Lunkaan kylässä.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin selvittämään yllä mainitun esineen löytöpaikkaa. Nissilän taloa pitemmälle en kuitenkaan päässyt. Talo on autio.

Forssassa 12.11. 1982

Lauri Kallio

LOUNAIS-HÄMEEN MUSEO

TAMMELA

Lunkaa

Nissilä

46/2

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6741 72, y= 2493 75 (Nissilä)

kl. Lunkaa

tl. Nissilä

om.

~~XXXXXXXX~~

KM 2203: 715, kourutalutta, kaapimalla tärvätty, 160x38x30 mm.

Lunkaan kylästä Nissilän talosta metsästä löytyy. S. Wiskman
4/V 1883.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin
selvittämään yllä mainitun esineen löytöpaikkaa. Nissilän
taloa pitemmälle en kuitenkaan päässyt. Talo on autio.

Forssassa 12.11. 1982

Gunnar Telyähalli

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Kankainen

Leirintäalue

47/2

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6742 50, y= 2490 10 (Leirintäalue)

kl. Kankainen

tl. Leirintäalue

om. Tammelan kunta

KM 17302, piinuolenkärki, 31x17x6mm.

Esineen löysi koululainen Outi Raunio (os. Kokkila, Fagerkulla, kp. 4) Tammelan leirintäalueelta, joka on kunnan omistamaa maata. Esine löytyi sorasta, joka on ajettu paikalle muualta, tuntemattomasta paikasta. Verifikaatin mukaan samaa kivilajia kuin esine oli muotoilemattomana hiekassa. Vier. 12.10.1967.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkentamaan yllä mainitun esineen löytösyhteitä. Leirintäalueella en kuitenkaan havainnut mitään mainittavaa, eikä kunnatoimistossa tiedetty enää, mistä leirintäalueelle on löydön ajankohdan aikoihin tuotu soraa.

Forssassa 5.1. 1983

Lauri Toivola

Lounais-Hämeen museo.

TAMMELA

Saari

Saaren kno

48/2

Peruskartta: 2113 10 PEHKIJÄRVI

koordinaatit: x= 6741 70, y= 491 33 (Saaren päärakennus)

kl. Saari

tl. Saari, 1:185

om. Agronomi Vivica Bandler, os. Tammelasaari 31320.

KM 2715:4. Molemmista päistään soukkeneva ja tasataltaksi muodostettu huonosti hiottu ase, harmaasta saviliuskamasta, terän suut, joista toinen murtunut, pyöreät, 211 mm ptk. 66 mm lv. 33mm pka. Löydetty Tammelan pitäjän saaren kartanon pellosta.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin tarkastamaan yllä mainitun esineen löytöpaikkaa. Löydöstä ei kartanossa tiedetty mitään, joten tyydyin kiertelemään peltoja yllä koordinaatein merkityn kartanon päärakennuksen luoteispuolella. Mitään mainittavaa en havainnut, jos kohta suurin osa pelloista oli kyntämättä ja niin muodoin epäedullisia tarkastettavia.

Forssassa 5.1. 1983.

Lauri Tölgä

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Susikas

Perttula

(Iso-Kooninki)

49/2

Peruskartta: 2113 11 LAUTAPORRAS

koordinaatit: x= 6751 54, y= 2491 70 (Isopelto???)

kl. Susikas

tl. Perttula (Iso-Kooninki)

om. Markku Perttula

KM 2252:9, kirveen tapainen, paksu tasataltta, viheriänhar-
maasta kivistä, 87 mm pitkä, 50,5 mm leveä, terän suusta
32,5 mm paksu, pää ja syrjät pyöristetyt, saatu Susikkaalta.

Esine lienee sama, josta J.V. Hirsjärvi kirjoittaa Tammelan
kihlakuntakertomuksessa: Susikkaan Ison-Kooningin Isostapel-
lostä löydettiin 1860 paikoilla kivikirves, jonka löytäjä
Taavetti Heikinpoika Patakangas lahjoitti museoon.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen selvitel-
lessäni yllä mainitun esineen löytösuhteita, Matti Perttula
kehtoi, että Iso-Kooninki on nykyisen Perttulan tilan maasa
ja hän arveli Isoppellon olleen koordinaatein merkityn pellon,
Perttulan talosta n. 200m luoteeseen, Susikkaanjoen länsiran-
nalla. Peltoa ei ollut kynnetty, joten tarkastusta ei kannat-
tanut suorittaa.

Forssassa 13.1. 1983

Lauri Aaltonen

Peruskartta: 2113 11 LAUTAPORRAS

koordinaatit: x= 6751 35, y= 2491 63, x= 105-110.

kl. Susikas

tl. Perttula

om. Markku Perttula

KM 16310, reikäkirves, 41x57x117mm, lohkeillut kannasta ja kärjestä.

Mv. Mikko Perttulan(Susikas) löytämä kiviesine. Lunastus 30mk
As. verif. diar. 10.8. 1964. Esine~~en~~ on löytynyt Susikkaan
Perttulasta.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen tarkastin
yllä mainitun esineen löytöpaikan, jonka mv. Matti Perttula
minulle osoitti. Löytökohta on Susikkaanjoen itärannalla,
muutama metri rannasta, veden alhaalla ollessa kuivillaan
olevan "kanjonin" pohjalta, joka tulva-aikaan on veden alla.
Löytöpaikan perusteella esine on ~~joko~~ aikanaan joko pudon-
nut veteen tai ~~reunan~~ joen reunojen eroosion myötä jäänyt
löytöpaikalleen. Tarkastuksen ajankohtana löytöpaikka ja
sen lähin ympäristö oli kasvillisuuden peitossa. Mitään
mainittavaa en paikalla havainnut.

Forssassa 13.1.1983

Yrjö T. Kallio

Lounais-Hämeen museo

TAMMELA

Susikas

Liinaharja

51/2

Peruskartta: 2113 11 LAUTAPORRAS

koordinaatit: x= 6751 97, y= 2491 75 (Liinaharja)

kl. Susikas

tl. Liinaharja

om.

KM 3033: 24, kourutaltta, varustettu uralla varren pidiket-
tä varten. Pit. 54, lev. 33,5 ja paks. 16,5 mm. Löyt ojaa
kaiv~~anna~~^{ettaessa} Liinaharjan talon maalta Susikkaan kylästä.
Geol. komm. stip. yliopp. Julius Axin keräys 1894. Verif.
Suomen museo 1894, no:10, s. 160. Kertomus jätetty SMY:lle
22,11, 1894 (pöytäk. 3).

Tammelan muinaisjäännösten inventoinnissa selvisi, että
löytö on tehty yllä koordinaatein merkityn, ~~maahan~~
nykyisin asumattoman talon maalta.

Forssassa 13.1. 1983

Jouko Toivola

Peruskartta: 2113 11 LAUTAPORRAS

koordinaatit: x= 6751 99, y= 2491 79 (Juhala)

kl. Susikas

tl. Juhala

om.

KM 2203:730, kahnauskivi, pehmeätä saviliuskamaa, pita
n. 125 mm. Susikas nimisestä kylästä, Juhalan torpparin
suopellosta löytty. S. Wilskman 4/V 1883.

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen selvisi,
että löytötietojen tarkoittama Juhalan torppa on sijainnut
yllä koordinaatein merkityn Juhalan talon paikalla. Pel-
totöissä tapaamani talon väki ei ollut maihhaan havainnut
mitään mainittavaa, eikä sellaista ilmennyt inventoinis-
sakaan.

Forssassa 12.1. 1983

L. Jolyhäkkinen

Peruskartta: 2113 11 LAUTAPORRAS

koordinaatit: x= 6750 36, y= 2496 24 (Yli-Lekkala)

kl. Teuro

tl. Yli-Lekkala

om. Kokkinen

KM 2252:6, rosopintainen, sievän näköinen tasataltta.

94,5 mm pitkä, 51 mm leveä, terältä 19 mm paksu. Toinen syrjä toista ohuempi. Teuroilta Yhdistyksen stipendiaatin Tammelan kihlakunnassa, kansakoulunopettaja J.V. Hirsjärven lähetys.

Esine lienee sama, josta J.V. Hirsjärvi kirjoittaa Tammelan kihlakuntakertomuksessa: Teuron Yli-Tuomolan kuokka-maalta löysi itsellismies Manu Matinpoika noin 17 vuotta sitten huonosti hiotun tasataltan. Se oli pahasti kolottu, mutta lunastin sen ~~xxxxxxx~~ kuitenkin museoon.

Tammelan muinaisjäännösten inventoinnin yhteydessä pyrin selvittämään yllä mainitun esineen löytösuhteita, mutta en tavannut Yli-Lekkalan talosta ketään.

Forssassa 13.1. 1983

Gauri Kallio

Peruskartta: 2113 11 LAUTAPORRAS

koordinaatit: x= 6752 14, y= 2498 89 (Saloranta)

kl. Teuro

tl. Saloranta

om.

KM 2252:7, tutkaimelta katkennut kaksiteräinen veitsenterä,
117 mm pitkä, 32-22 mm leveä 8,5mm paksu.

Saatu Teuron kylän Silmästä.

Löytö on ilmeisesti sama, josta J.V. Hirsjärvi kirjoittaa Tammelan kihlakuntakertomuksessa: Teuron Yli-Lekkalan kuokkamaalta löysi torppari Heikki Silmä 28 v. sitten tutkaimelta katkenneen veitsenterän, joka löytäessä oli terävä, mutta sittemmin on veitsellä raapittu. (L-H. Kotiseutu- ja Museoyhdistyksen vuosikirja XVIII-1949, 56.).

Tammelan muinaisjäännösten inventointiin liittyen pyrin jäljittämään yllä mainitun esineen löytösuhteita. Mainittu Yli-Lekkalan talo sijaitsee Teuron kylän keskustassa, mutta siellä arveltiin, että löytö olisi tehty Silmälam torpan tienoilla ja torppa on ~~merkki~~ sijainnut yllä koordinaatein merkityn Salorannan talon paikkeilla Silmälamain lounaisrannalla.

Forssassa 12.1. 1983

Lauri Toijola